

YIL:6 ■ SAYI:39 ■ TEMMUZ 1992

bült en

TMMOB MAKINA MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ AYLIK YAYIN ORGANI

TMMOB BAŞKANI
TEOMAN ALPTÜRK:

**“ÇALIŞANLARIN İŞ
GÜVENCELERİ, KEYFİ VE
SİYASİ KARARLARLA
ZEDELENMEYECEK
ŞEKİLDE YAŞA VE
YÖNETMELİĞE BAĞLI
DURUMA
GETİRİLMELİDİR.”**

**AVUKAT SEVİL SİTTİ İLE
“İŞ YASASI” DEĞİŞİKLİĞİ
ÜZERİNE**

**BERGAMA OVACIK ALTIN
MADENİ ÇED RAPORU
EKSİK**

**ŞUBE MERKEZ BİNAMIZ
YENİDEN DÜZENLENİYOR**

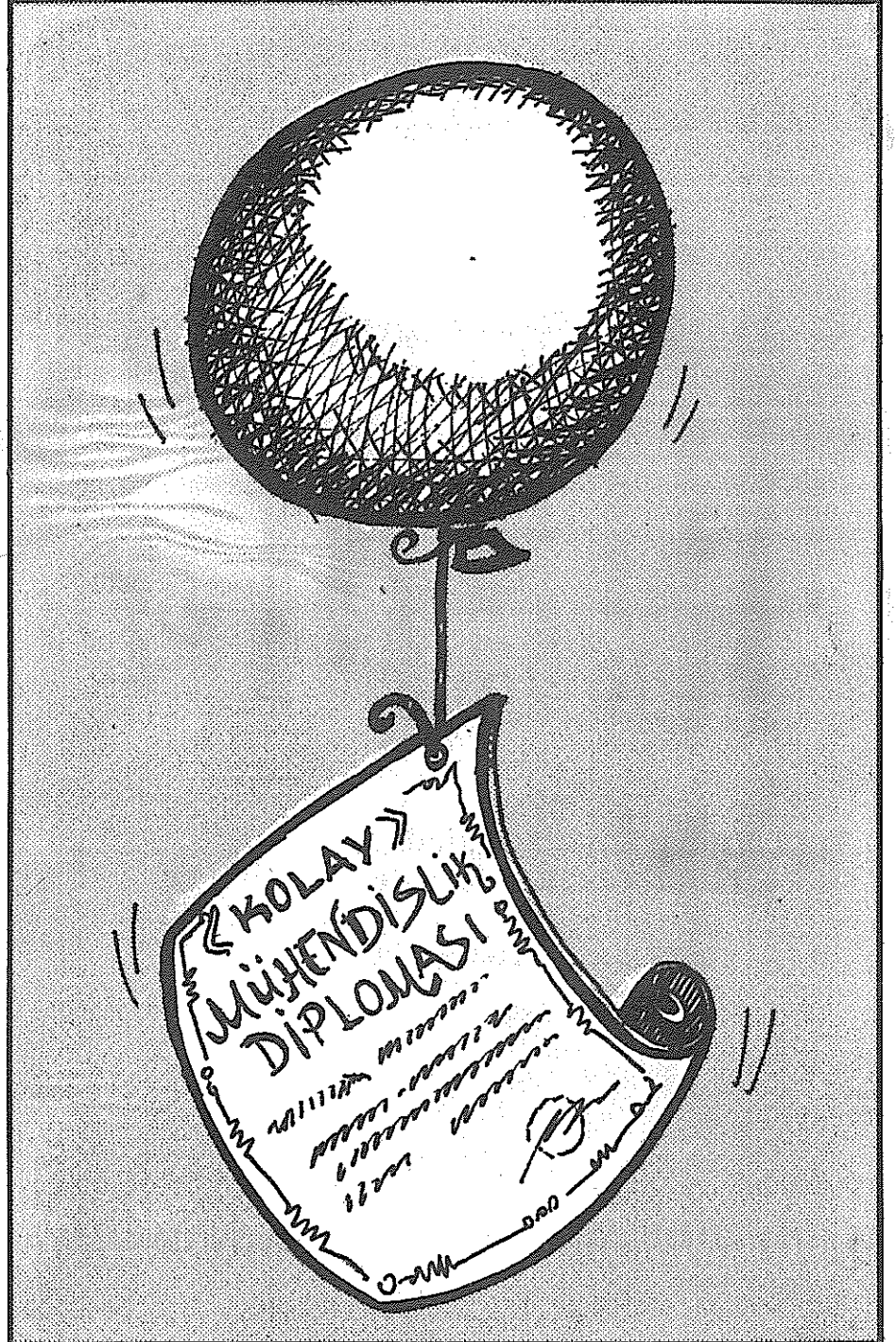
**ULAŞIM SORUNLARININ
ÇÖZÜMÜ İÇİN PLANLAMA
ŞART**

**3. İZMİR İKTİSAT
KONGRESİ VE
EKONOMİDE TERCİHLER**

**AMERİKAN MAKINA
MÜHENDİSLERİ
TOPLULUĞU**

ASME

**BİLİM VE TEKNOLOJİK
GELİŞMELER VE
TEKNİK ELEMANIN
SORUMLULUĞU**

BOSER

Makina Tesisat San. ve Tic. Ltd. Şti.

SOSYAL ve ENDÜSTRİ TESİSLERİ İÇİN

KLİMA SOĞUTMA ISITMA
NEMLENDİRME KURUTMA HAVALANDIRMA
ARITMA GÜNEŞ ENERJİSİ
OTOMATİK KONTROL

**PROJELENDİRME - TAAHHÜT - İMALAT - MALZEME SATIŞI
BAKIM-ONARIM**

İMALATLARIMIZ: - SOĞUK SU ÜRETİCİLERİ (CHİLLER GRUBU)
- SU SOĞUTMA KULELERİ
- KLİMA SANTRALLARI
- PAKET VE SPLIT KLİMA CİHAZLARI
- PROSES SOĞUTMA ÜNİTELERİ
- ISI DEĞİŞTİRİCİLERİ

SATIŞLARIMIZ: **SANYO** SPLIT KLİMA CİHAZLARI
polymuton (SARI BORU) TEMİZ SU BORULARI

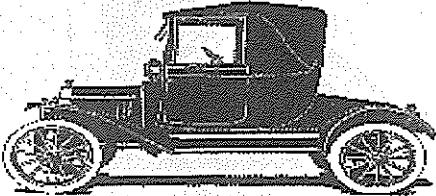
BATI İŞ MERKEZİ GAZİLER CAD. NO: 367/O 35110 YENİŞEHİR - İZMİR
TEL: (51) 58 34 96 - 58 62 96 FAX: (51) 58 48 55

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ
ODASI İZMİR ŞUBESİ

ÖZEL
dinamik
SÜRÜCÜ KURSU

Yeni dönem kayıtları gündüz,
gece, hafta sonu kursları ile
devam ediyor.

BAŞARINIZ BAŞARIMIZDIR!

TMMOB'ye bağlı Oda üyelerine ve birinci
derece yakınlarına %10 indirim yapılır

Atatürk Cad. No: 422 K: 3-4 Alsancak
İZMİR (Alsancak Barı karşısı)
Tel: 22 57 58 / 53 27 25

PETROL
OFİSİ
BAYİİ

Yesiller

PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİİ
TİCARET ve NAKLİYAT LTD. ŞTİ.

FUEL OIL - MOTORİN
ve Madeni Yağlar
50 Yıllık tecrübemizle
hizmetinizdeyiz

Yalı Cad. No: 38/1
Karşıyaka - İZMİR

Tel: 11 58 48
68 88 84
68 88 85
Fax: 11 28 36

bülten

TEMMUZ - 1992

Yıl: 6 Sayı: 38

MMO İzmir Şubesi Adına Sahibi:
Ali GÜNGÖR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Fasih KUTLUAY

Genel Yayın Yönetmeni:
Nilgün BAYDAN

Bülten Yayın Komisyonu:
Ali Rıza KAT
Oğuz İNCEOĞLU
Tansel TÜRKMEN
Nilgün ATALAY
Deniz ŞENER

Dizgi ve Sayfa Düzeni:
Rıfat Güler

Teknik Hazırlık ve Baskı:
Altındağ Matbaası Tel: 2154 75

Yönetim Yeri:
Ali Çetinkaya Bulvarı No: 12/1
Alsancak / İZMİR
Tel: 22 08 11 - 21 74 68
Fax: 22 60 39

Baskı sayısı:
4500

Gönderilen yazıların yayınlanıp yayınlanmamasına, TMMOB Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu karar verir.

Yayımlanan yazılardaki sorumluluk yazarlarına, ilan ve reklamlardaki sorumluluk ilanı veren kişi ve/veya kuruluşa aittir.

Bültene gönderilen çeviri yazıların kaynağı mutlaka belirtilir. Gönderilen yazılar, yazarlarına geri verilmez.

1992 YILI REKLAM BEDELLERİ

Arka Kapak	2.000.000.-TL
İç Kapaklar	1.500.000.-TL
İç sayfalar	
Tam Sayfa	1.000.000.-TL
1/2 Sayfa	500.000.-TL
1/4 Sayfa	250.000.-TL

Fiyatlara KDV eklenir.

KAPAK:
TUFAN ARKAYIN

bülten'den

"KOLAY MÜHENDİSLİK" YASASI

12 Mayıs 1992 tarihli Resmi Gazetede, Teknik Öğretmenlere Teknik Eğitim Fakülteleri'nde YÖK'ün belirlediği Yönetmelik çerçevesinde "en fazla iki yarıyıl" sürede tamamlanan eğitim programıyla mühendislik ünvanı verilmesi yasası, yayınlanarak yürürlüğe sokulmuştur.

ANAP Hükümetinin son döneminde hazırlanan teknik öğretmenlere Endüstri Mühendisliği ünvanı verilmesi yasa tasarısı, bu dönem daha da genişletilerek tüm mühendislik dallarını kapsayacak biçimde yasallaştırılmıştır.

Böylece ANAP hükümetinin erken seçim öncesi politik yatırım olarak hazırlattığı yasa tasarısının, DYP-SHP koalisyon hükümeti döneminde bu kez daha da genişletilerek yasallaşması endişe verici bir gelişmedir.

Hükümetin koalisyon protokolü ve programıyla çelişen, Mühendislik eğitiminin niteliğini bozan, eğitimde bütünlük ilkesini zedeleyen, üretimde çalışma uyumunu bozan, çağdaş eğitim anlayışına ters bu gelişmenin durdurulması için ilgilileri uyarıyoruz.

Bu anlamda önümüzdeki yaz günleri TMMOB, bağlı Odalar ve mühendis ve mimarlar için çalışmalarını hızlandırmaları gereken bir dönem olacaktır.

Yasayla ilgili görüşlerimizi Bültenimizin sayfalarında bulabilirsiniz. Tüm üyelerimizi görüş ve önerilerini Şübemize iletmeye çağırıyor, geçen dönem benzer konuda gösterdikleri duyarlılıklarını sürdürmelerini diliyoruz.

TEMMUZ BEKLEYİŞİ

Kamu çalışanlarının bu yılın başından itibaren sendikalaşma hakkını kazanma doğrultusunda sürdürdükleri çalışmalar bugünlerde ilk ürünlerini almaya başlamıştır.

Artık her yıl olduğu gibi Temmuz ayı sessiz bir bekleyiş içinde karşılanmamıştır. 1992'nin ilk aylarından bu yana sürdürülen sendikalaşma çabaları ve geçtiğimiz günlerde gerçekleştirilen Memur Yürüyüşü bunun en somut göstergesidir. Bu gelişmeler, içinde mühendis ve mimarların da yer aldığı kamuda çalışanların gelecek günlerde ücret artışları ve özlük haklarına ilişkin söz ve karar sahibi olacakları bir süreci başlatması açısından olumlu ve sevindiricidir.

Buna karşın Temmuz ayında ücretlere yapılan zam, kamu çalışanlarının beklentilerini karşılayamadığı gibi enflasyonun hızına da yetişememiştir.

3. İktisat Kongresi'nin açılışını beklemeden açıklanan Mayıs ayı enflasyon oranı % 0.9 olsa bile, yıl sonu itibarıyla oranı % 60'ın altında gerçekleşmeyeceğini göstermektedir. Kaldı ki, ekonomideki varolan durgunluğun bir açıklanması olarak da değerlendirilmektedir.

Bu durumda kamu çalışanlarının ücretlerine yapılan zammın, enflasyon artış oranının altında kalacağı sezilmektedir. Oysa geçtiğimiz günlerde Yargıtay kira artışlarında enflasyonun baz alınmasını açıkladı.

Vergi affı konusunda işveren kesimine gösterilen duyarlılığın ücretli çalışanlara gösterilmemesi durumunda, devletin borç yükünün tek başına ücretli çalışanların sırtına yüklenmesi anlamına gelecektir. Bu durum son günlerde işveren kesiminin örgütlü biçimde siyasal iktidara istediklerini yaptırma doğrultusundaki baskılarına karşın, ücretli çalışanların örgütlülüklerini geliştirmeleri ve var olan örgütlerini daha etkin hale dönüştürmeleri gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

İŞ GÜVENCESİ YASALAŞACAK MI ?

Çalışma Bakanı Mehmet Moğultay İsviçre'nin Cenevre kentinde yapılan İLO Toplantısı dönüşü 15 Haziran 1992 tarihinde Aliağa 3. Emek Şenliklerinin açılışında yaptığı konuşmada, ülkemizde 12 Eylül'ün tahrip ettiği çalışma yaşamının demokratikleşmesi konusunda son dönemde yapılan çalışmalar konusunda son derece önemli açıklamalarda bulundu. Bu doğrultudaki hedeflerini sunarken, çalışma yasasının (İLO) normlarına kavuşması gerektiğini vurguladı.

MOĞOLTAY'ın İLO Genel Kurulunda da açıkladığı bu düşüncelerinin Bakanlar Kurulu'ndan en kısa zamanda geçmesini diliyoruz.

Devamı sf. 4'de

İŞYERİ TEMSİLCİLERİMİZ KOKTEYLİMİZDE BULUŞTU

5 Haziran 1992 Cuma günü 19.00-21.00 saatleri arasında işyeri temsilcilerimiz, Şube binamızda düzenlediğimiz kokteylde biraraya geldiler. Mart 1992 tarihinden bu yana 45 işyerinde, üyelerimiz tarafından seçilerek görevlendirilen temsilcilerimiz, kokteylde problemlerini anlatma, Odamızın gelişimi doğrultusunda görüş ve eleştirilerini sunma ve en önemlisi de birbirlerini tanıma ve ilişkilerini güçlendirme olanağı buldular.

ÜCRETSİZ BASIC KURSLARIMIZ SÜRÜYOR

Üyelerimizin istekleri doğrultusunda Soma ve Aliağa İlçe temsilciliklerimizde birer kez ve Eğitim Merkezimizde üç kez düzenlenen "Ücretsiz BASIC ve Temel Bilgisayar" kursu yoğun ilgi görmüştür. Eğitim merkezimizde eğitim görevlilerimizin özverileri ile gerçekleştirilen kurslara bugüne kadar 55 üyemiz katılmıştır. Yaz döneminde, üyelerimizden gelen taleplere bağlı olarak bu kursun yinelenmesi planlanmaktadır. Bu kurs ayrıca, Temmuz ayı içinde üyelerimizin çocuklarına da verilecektir.

YENİ DÖNEM TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ İMZALANDI

Odamız çalışanlarının bağlı oldukları Tez Koop-İş sendikasıyla Oda Merkezi arasında varolan ve 31.05.1992 tarihinde süresi biten Toplu İş Sözleşmesi (TİS) 6 Haziran 1992 tarihinde imzalandı.

Her yıl altı ila dokuz ay süren TİS görüşmelerinin bu yıl, daha TİS süresi bitmeden başlayan görüşmeler sonucunda TİS'in bitiminden altı gün sonra imzalanması, önceki dönemlerde TİS görüşmelerinin uzaması nedeniyle ortaya çıkan gergin çalışma ortamının yaratılmaması açısından olumludur.

Bu sözleşme ile Oda çalışanlarının ücretlerinde ortalama % 87 oranında artış sağlanmıştır.

Bu kez Oda Yönetim Kurulu'muzun Odamızın içinde bulunduğu mali darboğaz nedeniyle altışar aylık periyotlarda ve yıllık enflasyon + % 10 refah payını aşmayacak şekilde ücret artışını öngören yaklaşımı yansıtamamıştır.

Yine şubemizde kadrolara, öğrenim durumlarına ve kıdemlerine göre ücret artışının yapılması önerisi ısrarla savunulmasına karşın, TİS kadrolar dikate alınmadan bağitlanmıştır Bu dönem kısa sürede bağitlanmasıyla ortaya çıkan olumluluğun yanı sıra gözlediğimiz böylesi eksikliklerin önümüzdeki dönem giderilmesi dileğimizdir.

Son yapılan ücret artışları Şubemize aylık 40 milyon TL ek mali yük getirmiştir. Bu mali yükün karşılanması doğrultusunda önümüzdeki günlerde gelir getirci çalışmaların geliştirilmesinin yanı sıra, giderlerin azaltılması doğrultusunda çok yönlü önlemlerin alınması zorunluluğunu doğurmaktadır.

bülten'den

3.Sayfadan devam

RİO'da KAPANAN DOSYA

Başbakanın Rio'da Dünya Çevre Zirvesinde yaptığı gecikmiş açıklama ile Gökova Termik Santrali konusunda olumlu bir adım atmış; Aliağa - Gencelli Termik Santrali dosyası ise kapanmıştır.

TMMOB'ye bağlı odaların yakın izlemeye aldığı ve yayın organlarımızda her aşamasında sizleri bilgilendirdiğimiz bu çalışmaların başarıyla sonuçlanması bizleri sevindirmiştir.

Özellikle Aliağa Termik Santra-

lı'na karşı sürdürülen çalışmalara katkı koyan üyelerimize teşekkür ediyor, üç yıldır açık tuttuğumuz bu dosyayı biz de kapatıyoruz.

3. İKTİSAT KONGRESİ

Geçtiğimiz günlerde 3. İktisat Kongresi kentimizde gerçekleşmiştir. İlki 1923'te düzenlenen Kogre, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk on yılına damgasını vuran ülke ekonomisinin genel yöneliminin belirlenmesinde etkili olmuştur.

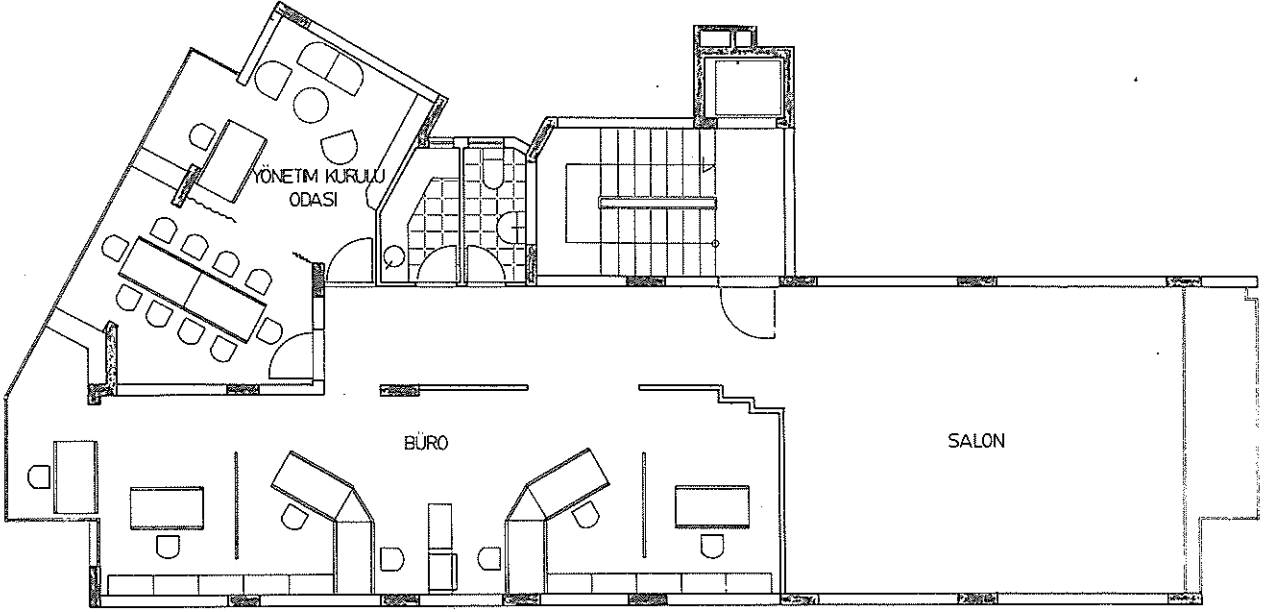
İkincisi 1981'de düzenlenen Kongre de ise "24 Ocak kararlarının düşünce alt yapısının oluşturulması" hedeflenmiştir.

4-7 Haziran 1992'de düzenlenen üçüncüsünde ise, "2000'li yılların ekonomi politikalarının ele alınması" amaçlanmıştır. Bu kez uluslararası nitelik kazandırılmaya çalışılan Kongre'ye açılış gününde gösterilen yoğun ilgi, tebliğlerin sunulduğu, tartışmaların yapıldığı diğer günlerde sürmemiştir.

Kongrenin, ekonomik politikaların saptanmasından öte iç politikanın bir aracı olarak değerlendirildiği gözlenmiştir.

Kongrenin ön hazırlık eksikliği TMMOB ve bağlı Odaların katılım mekanizmalarının dışında kalmasına neden olmuştur. Buna karşın Kongre Şubemizce izlenmiştir.

ŞUBE MERKEZ BİNAMIZ ÇAĞDAŞ BİR ANLAYIŞLA YENİDEN DÜZENLENİYOR

Şube Genel Kurul sürecinde yeni çalışma döneminde Şube mekanının çağdaş yönetim anlayışına göre yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirtmiş ve çalışma programında yer vermiştir.

Şube merkez binasında hizmete başladığımız 1969 yılından bu yana varolan mekansal düzenleme içerisinde yürüttüğümüz çalışmalar, bugün toplumun, sanayinin ve üyenin artan istemlerinin karşılanmasında kullanılan ve iş organizasyonu açısından yetersiz kalmaktadır.

Günümüzde kurumsal bir nitelik kazanan eğitim etkinliklerini Şube Eğitim Merkezi'ne taşımamıza özellikle 1985 sonrası bazı düzenlemelerle mekanın genişletilme çalışmalarına karşın, Şube merkez binasının mekansal yerleşiminin yeniden daha kapsamlı olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

Şüphesiz köklü çözüm Oda çalışmalarının tümünü karşılayabilecek bir hizmet binasına kavuşmaktır. Bu düşünceyi, değişik toplantı ve görüşmelerde edindiğimiz izlenimlerden tüm üyelerimizin de paylaştığına inanıyoruz. Şubemizin bugünkü maddi olanaklarıyla bu amaca ulaşmak olanaksız görünmektedir. Ancak üyelerimizin çok yönlü katkısı sağlanarak bu amaca ulaşılabilir inancındayız.

Şube Yönetim Kurulu'muz, çalışma programında Şubemizin 15-20 yıllık geleceğine yönelik stratejik hedeflerden biri olarak nitelediği bu amaç için varolan somut durumu değerlendirerek Şubemizin mekansal gereksinimine yönelik sap-

tadığı aşağıdaki plan çerçevesinde uygulamaya koymayı kararlaştırmış bulunuyor.

***Şube merkez binamızın yönetim, teknik büro hizmetleri, muhasebe ve bazı komisyonların çalışmalarının organize edildiği bir çalışma ortamına yukarıda belirtilen proje çerçevesinde dönüştürülmesi,**

***Üyelerimizin lokal gereksinimini karşılamak ve en az 80 kişilik modern bir konferans salonu elde edilecek ayrı bir mekanın sağlanması,**

***Eğitim etkinliklerinin ise Eğitim Merkezi'nde daha da geliştirilerek yerine getirilmesi.**

Bu hedeflere bir an önce ulaşmayı ne kadar istesek de kolay olmadığı ve bu planımızın gerçekleşmesinde siz değerli üyelerimizin katkısının son derece önemli olduğunun bilincindeyiz. Bölgemizde daha etkin, çağdaş bir Oda örgütü yaratmak için desteğinize gereksinmemiz vardır.

Bu nedenle 1991 yılı ödentinizi (120.000 TL/yıl) hemen ödeyerek yapacağınız desteğin yanı sıra "Lokal-Mekan Düzenleme-Araç Kazandırma" bağış hesabımıza yapacağınız katkılarla çalışmalarımız hız kazanacak ve kısa zamanda sonuçlanacaktır.

Üyelerimize yapacakları çok yönlü katkılar için şimdiden teşekkür ediyoruz.

Bağış Hesap No:

Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

(3318) Etibank Alsancak Şubesi

TEKSTİL MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN KURULUŞUNU KUTLAMA KOKTEYLİ

Tekstil Mühendisleri Odasının kuruluşu 4 Haziran 1992 perşembe günü 19.00-21.00 saatleri arasında MMO İzmir Şubesinde yapılan 60 kişinin katıldığı bir kokteyl ile kutlandı.

Açılış konuşmasını TMMOB Genel Başkanı Teoman Alptürk yaptı. Alptürk konuşmasında uzun süredir Odalaşma doğrultusunda çalışmalarını sürdüren ve belli bir örgütlenme potansiyeline erişmiş olan Tekstil Mühendislerini kutlayarak bundan sonraki çalışmalarında başarılar diledi.

Daha sonra konuşan MMO İzmir Şube Başkanı Doç.Dr.Ali Güngör şimdiki de Makina Mühendisleri Odasının Tekstil Mühendislerinin örgütlenme ve çalışmalarında yanında olduklarını Tekstil Mühendisleri Odasının kurulduğu şundan itibaren desteklerini artırarak sürdüreceklerini söyledi.

Kutlama için şampanyaların patlatıldığı kokteyl, üye olmayan meslektaşlarımızın Odamıza kazandırılması, üye olanlarla ilişkilerin geliştirilmesi açısından olumlu bir havada geçti.

ÖRGÜTLENMEMİZE DAİR

Yeni kurulan Tekstil Mühendisleri Odası'nın Geçici Oda Yönetim Kurulu, Prof. Dr. Güngör Başer, Gülnur Güven, Yard. Doç. Dr. Ziya Özek, Fatma Fidan, Bekir Aras, Güngör Gurum, Erşen Kocadelioğlu olarak atanmıştır.

Tekstil Mühendisleri Odasının sağlıklı bir yapıda şekillenebilmesi için üye olan, olmayan meslektaşlarımızın destekleri şarttır. Bunun içinde üye olmayan meslektaşlarımızın üye olması, üye olanların ise oda çalışmalarına etkin katılmaları gerekmektedir. Bu katılımın gerekliliğine inanan bizler, meslektaşlarımızla geniş tabanlı bir iletişim kurabilmek için işyeri temsilcilikleri-

nin oluşturulmasına katkı koymaktayız. Oluşturulan işyeri temsilcilikleri sektördeki meslektaşlarımızla Oda arasında bir köprü görevi üstlenecektir. Oda etkinliklerinin meslektaşlarımıza duyurulması ve onların problemlerinin odaya aktarılmasında işyeri temsilciliklerinin gerekliliğine inanıyoruz.

Şu ana dek MMO İzmir Şubesi bünyesinde oluşturulan işyeri temsilciliklerinde görev alan üye tekstil mühendisleri şunlardır:

MAY TEKSTİL

Manisa Organize Sanayii

Temsilci: **İsmail Tavas**

Temsilci Yard: **Rukiye Sevil Kaptan**

TARIŞ IPLIK / Çiğli

Temsilci Yard: **Muhlis Ulu**

IZMİR BASMA SANAYİİ

Temsilci: **Meral Dörtköşe**

Tem. Yard: **Selçuk Erdener**

SAFİR TEKSTİL

Temsilci: **Atilla Tuncel**

Diğer tekstil işletmelerinde de işyeri temsilcilikleri oluşturma çalışmalarını sürdürmektedir.

Komisyonumuz 1.2.1992 tarihinde işyeri temsilcilerimiz ile, 8.7.1992 tarihinde de tüm üye meslektaşlarımız ile Tekstil Mühendisleri Odası'ndaki son gelişmelerin aktarımı ve üyelerimizin Oda çalışmalarına katkılarının artırılması amacıyla Şube binamız ve Şube eğitim merkezinde toplantılar düzenlemiştir.

YENİ MESLEKTAŞLARIMIZ ARAMIZA KATILDI

E.Ü.Mühendislik Fakültesi Tekstil Mühendisliği Bölümü 1991-92 dönemi mezunlarını verdi. 9.6.1992 Tarihinde törenle kep giyip mezuniyet belgelerini alan genç mezunlar daha sonra Tekstil Mühendisliği Bölümü bahçesinde verilen kokteyle mezuniyetlerini kutladılar.

Kokteyl esnasında, Dönem birincisi Büşra Eğerci, ikincisi Mehtap Kiraz ve üçüncüsü Fatma Aydın'a MMO İzmir Şubesi Adına Doç.Dr.Ali Güngör, Prof.Dr.Güngör Başer ve Tekstil MDK adına Başkan Melike Anıl Bingöl çeşitli hediyeler verdiler.

ENİYİLENMİŞ ÜRETİM TEKNOLOJİSİ OPT GİZLİ BİR ALTERNATİF Mİ?

23-24 Mayıs 1992 tarihlerinde, Endüstri Mühendisliği Meslek Dalı Komisyonu'nca, **Bütünleşik Üretim Yönetimi Sistemleri** konulu bir seminer düzenlendi. Semineri, Bilkent Üniversitesi'nden Yrd.Doç.Dr. Selim Aktürk verdi. Seminerde, **Malzeme İhtiyaç Planlaması (MRP), Üretim Kaynak Planlaması (MRP II), Tam Zamanında Üretim (JIT) ve Eniyilenmiş Üretim Teknolojisi (Optimized Production Technology)** konuları anlatıldı.

MRP, MRP II ve JIT, günümüzde adları sıkça duyulan konular. Oysa, OPT henüz pek tartışma ortamı bulmuş değil. OPT, aslında **Creative Output Inc.** şirketinin bir yazılımının adı. Yazılım, üretim noktalarında, makina yüklerini en iyi biçimde dağıttığı iddiasında.

OPT, piyasada satılan bir yazılım olduğu için, tam olarak bilinmiyor. Ancak, varsayımları, ölçüm kriterleri ve **OPT/SERVE** adlı yapısı kabaca ortada. OPT'nin yaratıcısı E.Goldratt, yazılımın mantığını, "**The Goal**" adlı bir roman içerisinde anlatıyor.

Teknik, kısaca, sistemdeki darboğaz noktalara göre makina yüklemesi olarak aktarılabilir. **Darboğaz**, kapasitesi, mamul madde bitirme oranlarını kısıtlayan kaynaktır (makina, insan yada makina-insan kombinasyonları). Üç tane finansal ölçüm kriteri var.

Bunlar:

-Mamul madde bitirme oranı (Throughput) -Stok -Üretim harcamalarıdır.

Ana hedef ise **PARA KAZANMAK**'tır.

Mamul madde bitirme oranı, şirketin satış aracılığıyla para kazanma hızı olarak tanımlanabilir. Örneğin, ürün yada yedek parça satışı gibi.

Stok, şirketin satış niyetiyle satın aldığı her şeydir. Mühendislik parçaları, tüketilebilir parçalar stoğa dahil

Erhan Bostan

MMO İzmir Şubesi
Endüstri Mühendisi MDK Üyesi.

değildir. Bütün stoklar hammadde değerleri üzerinden değerlendirilir.

Üretim harcamaları ise hammaddeyi satılmış mala çevirene değin yapılmış tüm harcamalardır. Hedef, mamul madde bitirme oranını arttırmak, stok ve üretim harcamalarını azaltmaktır. OPT'nin 9 tane temel prensibi vardır:

1- Kapasiteyi değil akışı dengele.

2- Darboğaz olmayan bir noktanın kullanım (utilization) düzeyini kendisi değil, sistemdeki başka bir kısıt belirler. Buna göre, kullanım, o andaki üretimin bir fonksiyonudur.

3- Bir kaynağın kullanımı ve hareketliliği (activation) eşdeğer değildir. Bu madde, belirli bir zaman diliminde, yapılan doğru iş ile işin ayrımını belirtir.

4- Darboğaz noktada kaybedilmiş bir saat, tüm sistem için kaybedilmiş bir saattir. Buna göre, darboğaz kaynakların % 100 kullanımı ana amaçtır.

5- Darboğaz olmayan bir noktada kazanılmış bir saat sadece hayaldir.

6- Darboğaz kaynaklar, hem sistemin mamul madde oranını hem de stoğunu belirler. Buna göre, stok, darboğaz bir kaynağı % 100 kullanıma erdirmek için gerekli miktarın fonksiyonudur.

7- Taşıma kafiye büyüklüğü ile proses kafiye büyüklüğü aynı olmayabilir, hatta çoğu zaman aynı olmayabilir.

8- Proses kafiye büyüklüğü değişken olmalı, sabit olmamalıdır. OPT'de proses kafiye büyüklüğü makina yüklemenin bir fonksiyonudur ve zamanla operasyondan operasyona değişir.

9- Yüklemeler sistemdeki tüm kısıtlara, aynı anda bakarak oluşturulmalıdır. Temin süreleri, yüklemelerin sonucunda ortaya çıkar ve önceden belirlenemez.

OPT, oldukça ayrıntılı mühendislik bilgileri gerektirir. Her kaynak için, yerine kullanılacakların adları, göreceli yeterlilikleri (efficiency), fazla mesai kapasitesi, makina ayarı için gereken kaynaklar ve destek takımları tanımlanır.

OPT/SERVE'ün işleyişi şöyledir:

a- Ürün ağı ve kaynak tanımları ile BUILDNET adlı ana mühendislik ağı oluşturulur. **b-** Kapasiteler sonsuz varsayılarak tüm kaynakların kullanım oranları belirlenir. Oranı % 100'e yakın ya da fazla olanlar darboğaz olarak belirlenir. **c-** Ana mühendislik ağı, kritik ve kritik olmayan olarak ikiye ayrılır. Kritik ağda, darboğazı izleyen işlemler vardır. **d-** Kritik ve kritik olmayan ağ ayrı ayrı çözülür.

Bunun sonucunda, dakika düzeyinde ayrıntılı makina yüklemesi programları çıkarılır ve program atelyede kesinlikle uygulanmalıdır. Bundan dolayı, çok hassas verilere ihtiyaç vardır. Aksama durumunda, OPT/SERVE'ün yeniden işletilmesi en kesin çözümdür.

OPT, tabii ki bu kadar dar bir alanda, anlatılamayacak kadar ayrıntılı bir konu. Kısaca yineleyecek olursak, sistemi yönlendiren darboğazlardır. Tüm çabalar bu noktalar üzerinde yoğunlaştırılmalıdır.

Kaynaklar: 1- Yrd. Doç. Dr. Selim Aktürk, Bütünleşik Üretim Yönetimi Sistemleri Seminer Notları

2- F. Robert Jacobs, New Approaches To Material Flow and Inventory Control, Industrial Engineering, Ekim 1984

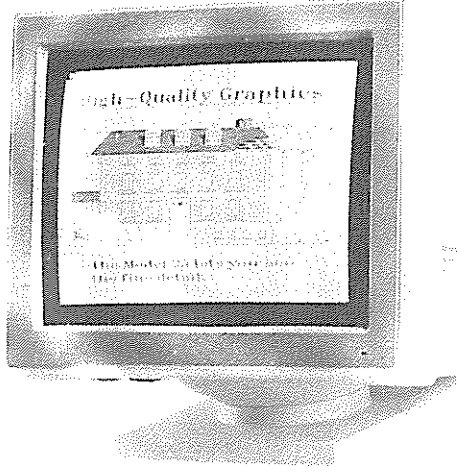
3- John McManus, Control in the OPT Environment, Production Engineer, Temmuz- Ağustos 1987.

**PERİYODİK OLARAK
DÜZENLEDİĞİMİZ
KOKTEYLLERİMİZ SÜRÜYOR
YER: ODTÜ MEZUNLARI LOKALI
TARİH: HER AYIN İLK SALISI
SAAT:19.00**

**Komisyonumuz meslektaşlarımız arasında iletişimi güçlendirmek amacıyla bir almanak hazırlamayı planlamaktadır. Bu nedenle meslektaşlarımızın kartvizitlerini veya kartvizit bilgilerini içeren bir dilekçeyi komisyonumuza göndermelerini rica ediyoruz.
Endüstri Mühendisliği MDK**

İNDİRİMLİ BİLGİSAYAR SATIŞI

1940'larda bugünkülere oranla çok büyük ve hantal bilgisayarlarla başlayan bilgisayar teknolojisi, geçen zaman içinde gösterdiği gelişimle yaşamın her alanında kullanılır hale gelmiştir.

Hızla gelişen ve değişen bilgisayar teknolojisini izlemek bir uzmanlık dalı olmakta, her gün bir öncekine oranla daha yüksek kapasiteli ve daha hızlı, farklı yapı ve özellikle bilgisayarlar tüketime sunulmaktadır.

Subemiz Bilgisayar Komisyonu piyasada var olan bu karmaşada üyelerimizin gereksinimlerine uygun, (fiyat x kalite) performansı iyi seçenekler sunmak üzere aşağıdaki koşullarda bilgisayar satışı gerçekleştirecektir.

Model	Özellik	Adet	Fiyat
Concord 286/16	80286 - 16 Mhz - 1MB Ram - 40 MB 14 VGA Mono Monitör 1.44 FDD	1	985 \$
Concord 286/20	80286 - 20 Mhz - 1MB Ram- 40 MB 14 VGA Mono Monitör 1.44 FDD	1	998 \$
Concord 386 SX/16	80386 SX - 16 M - 1 MB Ram - 40 MB 14 VGA Mono Monitör 1.44 FDD	1	1.074 \$
Concord 386 SX/25	80386 SX - 25 Mhz - 1 MB Ram - 40 MB 14 VGA Mono Monitör 1.44 FDD	1	1.119 \$
Concord 386 /33	80386 - 33 Mhz - 2 MB Ram - 80 MB 14 VGA Mono Monitör 1.44 FDD	1	1.602 \$
Concord 386	80386 - 40 Mhz - 2 MB Ram - 80 MB 14 VGA Mono Monitör 1.44 FDD	1	1.619 \$
Concord 486	80486 - 33 Mhz - 1 MB Ram - 125 MB 14 VGA Mono Monitör 1.44 FDD	1	2.427 \$
14 Color Monitör farkı		1	269 \$

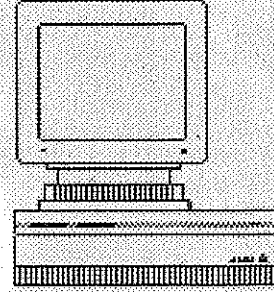
Fiyatlara Mono Ekran, Türkçe Klavye dahil, KDV hariçtir.

Ödeme: % 20 peşin, geri kalan miktar dört eşit taksite bölünecektir.

Başvuruların Eğitim Merkezi'nden Sayın Niyazi Oğuz'a yapılması gerekmektedir.

Adres: Atatürk Cad. No: 422 K: 3-4 Alsancak/ İZMİR Tel: 225756 - 632725

TMMOB
MAKİNA MÜHENDİSLERİ
ODASI İZMİR ŞUBESİ
EĞİTİM MERKEZİ

bilgisayar

KURSLARI

Eğitim Merkezimizdeki üç adet 80386, AT bir adet 80286, AT bir adet 8088 XT bilgisayarlar ile, 12 kişilik sınıflarda Milli Eğitim Bakanlığı standartlarına uygun olarak; BASIC, COBOL, DBASE, LOTUS, ACAD, DOS, PASCAL, C KURSLARI Yaz döneminde devam ediyor

**ÜYEMİZ ÇOCUKLARINA
ÜCRETSİZ TEMEL BASIC
VE BİLGİSAYAR
KULLANIMI KURSU**
14 Temmuz - 30 Temmuz
1992 Salı - Perşembe
10.30 - 14.35
Kursumuz 11 - 17 yaş
grubuna yönelik
yapılacaktır.
YÖNETİCİ: NEGMİ VARLIK

Atatürk Cad. No: 422 K: 3-4
Alsancak İZMİR
(Alsancak Garı karşısı)
Tel: 22 57 56 / 63 27 25

19.6.1992 Günü Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü'nün TMMOB Yönetim Kurulu Üyelerini kabulünde, TMMOB Başkanı Teoman Alptürk'ün yaptığı konuşmayı aynen yayınlıyoruz.

HAK ETTİĞİMİZ ÜCRETİ İSTİYORUZ

Temmuz ayının yaklaşmasıyla birlikte kamuda çalışanların ücretlerine ilişkin tartışmalar yoğunlaştı. Özellikle teknik elemanların, mühendis ve mimarların ücretleri konusundaki rahatsızlıkları doruk noktasına ulaştı.

Bugün Mühendis ve Mimarların ücretleri ürettikleri hizmetlerin niteliğiyle bağdaşmayan seviyeye düşmüş, Mühendis ve Mimarların sosyal statüsü itibarıyla prestij kaybetmelerine neden olmuştur.

Üretim hiyerarşisinde uygun olmayan ücret sistemi ürettiği çelişkiler zinciriyle çalışma disiplini bozmuş, yok etmiştir.

Hergün, TMMOB mensubu her kademedeki, pek çok meslektaşımız bu durumdan duydukları endişe ve üzüntüleri dile getirmekte, tepki koymakta, artık bu durumun kesin bir çözüme kavuşturulması taleplerini ısrarla vurgulamaktadır. Tepkilerini, Birliğimize gönderdikleri mektup ve bordrolarla göstermeye çalışmakta ve Temmuz 1992 ayında bu duruma çözüm bulunmasını istemektedirler.

Başkalarıyla kıyaslamadan Mühendis ve Mimarlar için ücret talebimizi şöyle formüle edebiliriz :

Eğer iktidar, ülkenin kalkınmasını, yani sanayileşmesini ve imarını emanet ettikleri Mühendis ve Mimarların çağdaş yaşama kavuşmasını istiyor ise Mühendisine, Mimarına sahip çıkmalıdır. 4 kişilik bir ailenin konut kirası, mutfak, eğitim, giyim vb. harcamaları için gereksindiği ücret 8-9 milyon TL. dolayındadır. Devlet aslında Mühendis ve Mimarlarından sakındığı bu ücreti Mühendislerle aynı üretim sürecini paylaşan sendikacı çalışana ödeyebilmektedir. Yanlış anlaşılmasın, bizler kimsenin ne aldığıyla ilgili değil, kendimize hak gördüğümüz, hak ettiğimize inandığımız ücreti istiyoruz.

Bu Ülke kalkınacaksa ve kazancaksa, bu ancak sanayileşmenin ileri boyutlara getirilmesiyle ve bayındırlık faaliyetlerindeki nitelik artışları yanında, üretimin de artırılması ile mümkün olabilecektir.

Üretimi, sanayileşmeyi dolayısıyla kalkınmayı gerçekleştireceklerin başında teknik elemanlar, mühendis ve mimarlar gelir. Mühendis ve Mi-

marların içinde bulunduğu bir üretim sürecinde kaynak yaratılması mümkün değildir. Kaynak yaratılmadan da diğer hizmet gruplarına, çalışanlara yeterli ekonomik güç sağlanması da mümkün olamaz.

Bu bakımdan Temmuz 1992'de Mühendis ve Mimar ücretleri katsayı, yan ödeme, özel görev tazminatı unsurlarına sıkıştırılmadan günün koşullarına göre iyileştirilmelidir.

Üyelerimizin iyi niyet ve sabırları artık gözönünde bulundurulmalıdır.

Yok, Mühendis ve Mimarlar, Teknik elemanlar örgütlensin gelsin deniyorsa bu konudaki çalışmalar zaten ileri boyutlara ulaşmıştır. **Hükümete düşen "grevli, toplu sözleşmeli sendika yasasını" biran önce çıkararak örgütlenmenin önünü açmaktır. Tüm kamu çalışanlarına toplu sözleşmeli, grevli sendika hakkı (memur-sözleşmeli) ayırımı gözetilmeden verilmelidir.**

Ayrıca, hemen eklemek gerekir ki,

Memurların Temmuz zamları yaklaşırken, hükümet yetkilileri memurlara enflasyonun altında zam verilmeyeceğini ifade etmektedirler. Ancak, vergilerin % 70.8'ini ödeyen maaş ve ücretlilerin, milli gelirden sadece % 27'lik bir pay alabildikleri resmi belgelerle sabittir. İlk olarak memur ve ücretlilere milli gelirden, ödedikleri vergilerle orantılı bir pay ayrılmadıkça, enflasyonunun altı veya üstü gibi ifadeler kullanmanın an-

lamsızlığı ortadadır. Vergilerin daha çok, geçinemeyen insanlardan değil, milli gelirin % 73'ünü sahiplenenden tahsil edilmesi sosyal hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu şekilde vergi adaleti sağlayacak ve insanları çalıştırdıkları ve ürettikleri için cezalandırmayacak bir vergi sistemine hızla yönelinmelidir.

İkinci olarak, vergi sisteminde olduğu gibi, devlet personel rejimi de tahrir edilmiştir : Çalışanın işgücünün niteliği artıkça, maaş veya ücreti azalır hale gelmiştir, insanlar işgücünün niteliğinden ötürü ayrıca ceza görmektedirler. Nitelikli işgücünün sayıca daha az olması kısa vadede politik sayı hesapları ile uyum sağlamayabilir, ancak uzun vadede bu durumun da ülke içi üretimin sonuçlarına yansıtacağı açıktır.

Ayrıca emeklilikte Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur'lular gibi, geçinme indeksleri farklı üç tür vatandaş yaratılmıştır. Emekli Sandığından emekli bir kişi ile SSK ve Bağ-Kur'dan emekli bir kişi farklı vatandaş muamelesi görmektedirler.

Bu durum düzeltilmedikçe ülkede verimin ve üretimin artmasının mümkün olamayacağı ortadadır.

Ayrıca, TMMOB ile Hükümet ilişkilerinin kurumsal düzeyde sürdürülebilmesi için 1992/1 no.lu Başbakanlık Genelgesinin biran önce uygulamaya geçirilmesini ve ilk toplantının şu günlerde yapılmasını yararlı gördüğümüzü ifade etmek istiyoruz.

YAPI-YOL-SEN KURULDU

Kamu kesiminde çalışan tüm memurların sendikalaşmasına yönelik, uzun süredir yapılan çalışmalar tamamlanmış olup bu doğrultuda yapı iş kolu kapsamına, Bayındırlık İskan, Karayolları, DLH, Afet İşleri, Yapı İşleri, Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlükleri memurlarını kapsayan YAPI-YOL ve ALTYAPI KAMU ÇALIŞANLARI SENDİKASI (YAPI-YOL-SEN) 9.6.1992 tarihinde Ankara Valiliği'ne yapılan başvuru ile kurulmuş bulunmaktadır.

Geçici Merkez Yönetim Kurulu, Kurucu üyelerce seçilmiştir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı İzmir İl Müdürlüğü çalışanları 100 kişiyi aşkın bir katılımı 18.6.1992 tarihinde gerçekleştirdikleri toplantıda Yapı-Yol-Sen'in geçici işyeri temsilciliği oluşturulmuştur. Dört kişilik işyeri temsilciliğinde üyemiz Mehmet Kindiroğlu'nun yanı sıra İnşaat Mühendisleri Ahmet Cengiz ve Yılmaz Ersoy ile İdari Hizmetlerden Hüseyin Uçarsoy görev almışlardır. Benzer şekilde DLH 6. Bölge Müdürlüğü'nde yapılan toplantıda geçici işyeri temsilciliği oluşturuldu. İki kişilik işyeri temsilciliğinde üyemiz Ali Çoban ve Elektrik Mühendisi Hilmi Koç görev almışlardır.

TMMOB BAŞKANI TEOMAN ALPTÜRK:

“Çalışanların iş güvenceleri, keyfi ve siyasi kararlarla zedelenmeyecek şekilde yasa ve yönetmeliğe bağlı duruma getirilmelidir.”

■ Sayın Başkan, kısa bir süre önce TMMOB'nin 32. Genel Kurul'unu yaşadık. Bu Genel Kurul'un bir değerlendirmesini yapar mısınız? Genel Kurul sizce istenen düzeyde geçmiş midir?

Alptürk: 1982'den önce her yıl Genel Kurul yapma şansı vardı. Çalışma süresinin kısalığı bir dezavantaj olarak sayılabilmekle birlikte, kitleyi dinamik tutması açısından büyük bir avantaj yaratıyordu. 1982'den bu yana Genel Kurullar iki yılda bir yapılıyor. Bu durum eğer Genel Kurul doğru kullanılabilirse, çalışma süresi ve çalışma programı anlamında olumlu sonuçlar yaratabilir. Genel Kurul'u doğru yönlendirme, hem Genel Kurul'a giderken yönetimde bulunanların hem de o kurumu oluşturan aktif çalışanların görevleridir. Genel Kurul'a giderken o kurumun yönetiminde bulunanlar bir program hazırlarlar. Biz de öyle yaptık ve süreyi uzun tutarak bazı konuların tartışılmadan kalmamasını sağlamayı amaçladık.

Birinci gün sabah Başbakan, Başbakan Yardımcısı ve Bakanların katıldığı açılıştan sonra verilen aradan döndüğümüzde salonda çok az sayıda delegenin bulunduğunu gördük. 1133 delegeden 40-50 kadarının salonda bulunması oldukça üzücüydü. Öğleden sonra oturuma katılan bu duyarlı insanlarla çalışmalarını ertesi güne ertelemeye karar verdik. Ancak Genel Kurul'un bütününe gerçekten doğru veya planlı bir şekilde kullanamadık. Özellikle Divan'la Genel Kurul üyeleri arasında bazı anlaşmazlıklar oldu veya komisyonlar çalışmalarını tam zamanında teslim edemediler. Tabii bir de şu var: 1980'den uzaklaştıkça insanlar de-

politizasyonu aşip her şeyi konuşmak istiyorlar. Bu anlamda Genel Kurul'un çok da kötü kullanıldığına inanmıyorum. İnsanlar tartışma, kendi kuruluşlarını yönlendirme, bu kuruluş hakkındaki görüşlerini bir çok kimseye iletme şansı buldular.

Yeni çalışma döneminde TMMOB yasası yeniden düzenlenecek. Bu nedenle mühendis ve mimarlar çalışmalarını doruk noktasına çıkarmak zorundalar. Bence Genel Kurul'un en önemli işlevi, önümüzdeki çalışma döneminin mühendis ve mimarlar için çok önemli olduğu mesajını vermesiydi; Genel Kurul bu işlevini yerine getirmiştir.

■ **32. Genel Kurul'da TMMOB yasası ile birlikte TMMOB örgütlülüğü de tartışılmaya başladı. TMMOB'un yeni bir yapılanmaya ihtiyacı olduğu görüşü ortaya çıktı Sizin görüşleriniz nelerdir?**

Alptürk: 1954 yılında TMMOB yasası oluşturulurken bir tek örgüt oluşturulmuş ve 6235 sayılı yasayla da TMMOB'ne gelişen uzmanlıklara göre alt birimleri yani Odaları kurma görevi verilmiş. Şu anda -Tekstil ve Çevre Mühendisleri Odaları da olmak üzere- TMMOB'ne bağlı 21 Oda var. Örgütlenme tartışmalarının odak noktası bu oldu. 12 Eylül'den sonra gelişen olaylar -kamu çalışanlarının üye olmaları ve üye aidatlarının bordrolardan kesilmesi zorunluluğunun kaldırılması gibi- Odaları mali açıdan zor duruma soktu. Mali zorluklar ve depolitizasyon süreci Odalardaki çalışma barışını bozdu. Odalar mali sorunlarını çözmede başka noktaları zorladılar ve sanki gelir artışıyla birlikte bir politik değişiklik de yaşandı, Odalarda. Odaların TMMOB'ne bakış açılarının değiş-

mesi, aidatlarını ödememeleri ve TMMOB'yle ilişkilerini bu mali sorunlar nedeniyle zayıflatması giderek Oda merkezleri ile alt birimler arasında da oluştu. Bugün garip bir dağınıklık görülüyor. Bu durumu düzeltmek için güçlü bir demokratik merkeziyetçi yapının oluşması gerekiyor. Demokratik merkeziyetçi yapı oluşturulurken, yerel oluşumların hiçbir şekilde yok edilmemesi gerekiyor.

Bence demokratik merkeziyetçi yapı şöyle oluşturulabilir. En alta temsilcilikler olmalı ve bunlar sık sık yaptıkları üye toplantıları ile örgütün nabzını ellerinde tutmalılar. Temsilcilikler şubelere danışmanlık yapmalılar. Böylece çalışma istekleri ve diğer konular aşağıdan yukarı doğru süzülmalıdır. Temsilcilikler, şube, merkez yönetimleri ve sonuçta da TMMOB. Böylece örgüt içinde demokratik yapı bozulmadan merkeziyetçi yapı hayata geçirilebilir. Bunu sağlamak için hem TMMOB merkezinin hem de bütün birimlerin özverili çalışmaları şart.

Başka bir görüş de şu: Var olan 21 Oda ile ve belki seneye eklenecek 5-6 Oda ile TMMOB'nin üst örgütünün çalışması çok zorlaşabilir. Nasıl zorlaşabilir? Şu anda 19 tane yönetim kurulu üyesi var. Bu yakında 21 olacak. 21 tane veya daha fazla sayıda Oda kurulacağına, birbirine benzer yerel birimler masası veya seksiyonu olsun. Örneğin harita, jeoloji, jeofizik, maden gibi Odalar bir birimi oluştursun, makina mühendisliğine yakın birimler bir birim oluştursun gibi. . . Yönetim gene Genel Kurul'da belirlensin. TMMOB'nin alt birimleri çok fazla dağılmasın ve yönetim bakımından fazla sorun ortaya çıkmasın.

Başka bir görüş de, "TMMOB ol-

duğu gibi kalsın. Var olan sorunlar çözümlenmeye çalışılsın; Odaların bağımsız çalışmasını sağlayacak bir yapı oluşturulsun; bu yapı içinde uzmanlıklara göre yeni Odalar kurulabilsin".

Bu arada mimarların kendi benzeri mesleği yapanlarla -iç mimarlar, şehir pancıları gibi- TMMOB dışında yeni bir birlik oluşturma ve ayrı bir mimarlık yasası çıkarma görüşünden söz ediliyor. Bu, Genel Kurul'da pek talep bulmadı. Bence TMMOB'nin 1954'deki kuruluşu bozulmadan yönetim modeli üzerinde konuşulabilir. TMMOB dışında bir kurum mühendis ve mimarların örgütlenmelerine zarar verebilir. Sözleşmeli memurdan serbest çalışanına kadar değişik kesimlerin haklarını TMMOB benzeri bir kurum koruyabilir. Biz profesyonel bir kuruluş değiliz. Mühendisliğin genel doğrularını ve politikalarını bulmakla ve onları bütün üyelerimiz adına yürütmekle yükümlüüz. TMMOB'ni sorgularken çok dikkat etmemiz gerekir. Zaman zaman 1970-1980 ile 1980-1990 döneminin karşılaştırması yapılıyor. Bence bu yanlış. Her dönem kendi içinde değerlendirilmek zorundadır. 1970-80 dönemine bakıldığında da bir takım eksiklikler bulabiliriz. 1970-80 arasında TMMOB üyesiyle, siyasi davranışlarıyla ve meslek kaygısıyla çok dinamik bir örgüt olmuş. Her yaptığı doğru muydu? Bu tartışılır. Sadece siyasi dinamikle hareket edildiğinde bazı şeyler kaçırılabilir. Örneğin

bir depolitizasyon süreci geldiği zaman örgütün etrafındaki insanlar birden bire yok oluyor. 1980'de biz bunları yaşadık. Bunların nedenlerini araştırmak ve cesaretle üstüne gitmek gerekiyor. Meslek kuruluşları demokrasinin temelidir. Demokrasiyi savunmayan meslek kuruluşları kendilerini inkar ediyorlardır. Ama meslek kuruluşlarının bir de asil görevleri vardır. Bu görevlerini yerine getirmeleri gerekir. Siz bunları yapmaz ve demokrasi konusunda ahkam keserseniz ayaklarınız üzerinde duramazsınız; söylediğiniz her şey havada kalır. Gerek TMMOB'nin gerekse diğer meslek kuruluşlarının önce kendi faaliyet alanlarında dimdik ayakta durmaları lazım.

■ **İş güvencesi yasa tasarısı doğrudan çalışanları ve onların kurumlarını ilgilendiren bir konu. İşveren kuruluşları tasarının yasalasmamasını veya kendi istedikleri biçimde yasalasmasını istiyorlar. Zaman zaman gazetelerde, Bakan'ın yasa tasarısını savunmada yalnız kaldığı gibi görüşlere rastlıyoruz. TMMOB bu konuda neler yaptı veya yapmayı düşünüyor?**

Alptürk: Bir ülkede demokrasi-den hele hele katılımcı demokrasi-den söz ediliyorsa meslek örgütlerine önem verilmesi gerekir. Bence katılımcılık ilkesi, demokrasinin çoğulculuk ilkesinden de önemlidir.

Çoğulcu bir demokrasi yerine hem çoğulcu hem de katılımcı bir demokrasi tercih edilmelidir. Katılımcılığı sağlamak için, meclisten çıkacak yasa ve yönetmeliklerin ilgili kuruluşların görüş ve önerileri alınarak oluşturulması gerekir. Bu, uzun zamandır böyle çalışmıyor, Türkiye'de. Sayın Bakan da bu nedenle yalnız kaldı. Biz çalışma Bakanımız ile birkaç kez görüşme isteğinde bulduk. İş güvencesinin çalışanlar için çok önemli bir konu olduğunu kendilerine ilettiğimiz. Ancak Bakan, oluşturduğu çalışma meclisine çalışanların bir kesimini temsil eden TMMOB, Türk Tabipler Birliği gibi kuruluşları çağırmadı. DİSK, Türk-İş elbette ki çok önemlidir. Ama bunlar işçi kesiminin örgütleridir. Diğer çalışanları temsil eden ve onların çalışma koşullarını aktaracak, iş güvencelerini savunacak kesim olarak bizler oraya çağırılmadık. Çalışma meclisinde meslek örgütü olarak yalnızca işveren örgütleri vardı. Biz yoktuk. DİSK'in temsilcisi arkadaşımız bunu belirleyip Bakan'ı uyardığı halde bu eksiklik giderilmedi.

Türkiye'de iş bulmak çok zor, işini kaybetmek ise çok kolay. Bugün bile insanların iş güvenceleri keyfi ve siyasi kararlarla zedelenmektedir. Bu nedenle çalışanların iş güvencesinin, partilerin veya insanların müdahalesinde kalmayacak şekilde yasaya ve yönetmeliğe bağlı duruma getirilmesi gerekir.

KOLAY MÜHENDİSLİK YASASI

12 Mayıs 1992 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Bazı lise, okul ve fakülte mezunlarına ünvan verilmesi hakkındaki kanun" ile teknik öğretmenlere ilgili teknik eğitim fakültelerince düzenlenecek en fazla iki yarıyıl süreli tamamlama programlarını başarıyla bitirenler dallarında mühendis ünvanı verilmesine olanak sağlanmaktadır.

Bu yılın Eylül ayında eğitim döneminin başlamasıyla uygulamaya girecek olan "**Kolay Mühendislik**" yasası gereği düzenlenecek yönetmeliğin hazırlanması konusunda ise YÖK görevlendirilecektir.

Hatırlanacağı üzere geçtiğimiz yılın başında yine iki yarıyıl sürecek ve "başarıyla" sonuçlanacak bir eğitim sonucunda teknik öğretmenlere "Endüstri Mühendisi" ünvanı verilmek isteniyordu.

Bu girişim gerek üyelerimizin duyarlı davranışlarıyla Odamızın, gerek bünyesinde endüstri mühendisliği bölümü bulunan fakültelerin karşı çıkışları sonucu durdurulmuştur.

Ancak 12 Mayıs 1992'de çıkan yasadın, yasa hazırlayıcıların teknik öğretmenlere mühendislik ünvanı vermeyi kafalarına koydukları anlaşılmaktadır. Geçen defa YÖK'ün üniversitelerin konuyu

la ilgili endüstri mühendisliği bölümlerine bilgi almak üzere başvurularıyla ortaya çıkan konu, ilgili taraflarca (ünivesite ve Odalarca) tartışmaya açılmış, kamuoyu oluşturma çalışmaları başlatılmış ve tasarının çarpıklığı gözler önüne serilip daha meclisin gündemine gelmeden yasalasmayı önlenmişti. Ancak o gün sadece endüstri mühendisliği ve mühendislerini ilgilendiren ve sadece halinde olan yasanın bu kez tüm mühendislik dallarını kapsayacak şekilde hazırlanıp, tartışma ortamı yaratılmasını engellemek için herkesten gizleyip sessizce meclisin gündemine getirilmiş ve yasalasmayı parlamentoda bulunan 97 mühendis ve mimara karşı sağlanabilmiştir. Öyleki mühendislik tamamlama programının düzenlenmesi, amacı teknik öğretmen yetiştirmek olan teknik eğitim fakültelerine bırakılmıştır. Kısaca geçmiş dönemde ortaya çıkarılan tasarı daha da çarpık hale getirilmiştir.

YARININ KÖRDÜĞÜMÜ BUGÜNÜN ÇAĞDIŞI UYGULAMALARIYLA BAĞLANIYOR

1991 yılında seçim öncesi politik yatırım olarak ANAP hükümetince hazırlanan "teknik öğretmenlere mühendislik ünvanı ve-

Devamı arka sayfada

rilmesi" yasa tasarısının bugün DYP-SHP koalisyon hükümetince yasalaştırılması kaygı verici bir gelişmedir. Bu yasanın gerek hazırlanma süreci gerekse gerekçesi koalisyon hükümetinin en genelinde "demokratikleşme paketine", "koalisyon protokolüne ve programına" terstir. Yine bu durum koalisyonu paylaşan partilerin seçim öncesi sözleriyle de çelişmektedir.

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği, mühendislik mesleğinin de bu gelişmeye paralel nitelik kazandığı günümüzde mühendislik eğitiminin niteliğinin yükseltilmesi; çağdaş ülkelerin seviyesine getirilmesi, ülke sanayisinin gelişmesine daha etkili katkıda bulunulması doğrultusunda bilimsel ve teknolojik gelişmeleri yakından izleyen ve uygulayan mühendislerimizin ve onların meslek örgütleri TMMOB'ne bağlı Odaların çağrı kucaklayan yaklaşımlarının tersine siyasal iktidarın böylesi yasal düzenlemelerle çağdışı uygulamalara yönelmesi kaygı vericidir.

Başbakan ve Başbakan Yardımcısı dahil 97 mühendis ve mimar milletvekilinin bulunduğu mecliste kabul edilen bu yasa, politik kaygıların, herşeyin "aklın", "bilimin" önüne kolayca geçebileceğini göstermesi açısından endişe ve ibret vericidir.

Mühendis ve mimar meslek topluluğunu mesleki saygınlığına açık bir saldırı olarak nitelediğimiz bu yasaya ilişkin Odamızın görüşlerini, önceki yasa girişiminde açıklandığı gibi bir kez daha vuruyoruz.

* Başka ülkelerde ve ülkemizde mühendislik eğitiminin düzenlenmesi ve yürütülmesi, mühendislik ünvanlarının kazandırılması, mühendislik bilim dallarında uzmanlaşmış Mühendislik Fakültelerince sağlanır. Bu nedenle kuruluş ve eğitim amacı mühendis yetiştirmek olmayan Teknik Eğitim Fakültelerini Mühendisliğin herhangi bir dalı konusunda eğitim düzenlemekle ve mühendislik ünvanı vermekle yetkilendirmek, eğitimin bütünlük ilkesinin temelinden bozulması, üniversite düzeninde içinden çıkılmaz bir kaosu başlatılması olacaktır. Gerek Mühendislik Fakültelerinin gerekse Teknik Eğitim Fakültelerinin kuruluş amaçları, eğitim yapıları ve yönlenme biçimleri birbirinden tamamen farklıdır.

* Ülkemizde mühendislik eğitimi alabilmek ve mühendislik ünvanını elde edebilmek belirli koşulların yerine getirilmesine bağlıdır. **Mühendislik eğitimi yapma hakkı herkese tanınmaktadır. Mühendislik eğitimine hak kazanabilmenin ön koşulu üniversitelerarası seçme yerleştirme sınavını kazanmaktadır.**

Eğitim hakkını elde edebilmek için adayların her yıl 800 bin kişilik bir kitle içinden ilk yüzde 3'lük diliminin içine girebilecek ölçüde Matematik - Fen ağırlıklı puan almaları gerekmektedir. Bu sınavlar Endüstri Meslek Lisesi ve teknik Lise mezunları da dahil olmak üzere herkese açık tutulmaktadır.

* Sekiz sömestrelik lisans eğitimi aşama aşama geçilmeksizin kestirme yollardan temel mühendislik bilgilerini almak ve mühendis ünvanı kazanmak doğru değildir. Mühendis olmak bu eğitimin gerektirdiği koşulları yerine getiren herkesin hakkıdır. Bunlara teknik elemanlar ve teknik eğitim görmüş öğretmenler de dahildir. Ancak bunların dört yıllık eğitim görmeleri ve eğitim programlarındaki dersleri Mühendislik Fakülteleri dersleriyle isim benzerliği göstermesi lisans eğitiminde bir içerik ve ortaklığı ve seviye eşitliği olduğu anlamına gelmemektedir. Mühendislik fakültelerindeki eğitimle bu üniversitelerin eğitimi teorik düzey, içerik ve mesleki yönlenme bakımından karşılaştırmak anlamsızdır.

Eğer teknik eleman kesimine mühendislik eğitimi verilmesi ve mühendis ünvanı kazandırılmak gerekiyorsa, bu konuda eğitim veren Mühendislik Bölümlerinin (adayların seçme sınavını kazanması koşuluyla) bölümlere intibaklarını yapması kadar doğal bir başka yol yoktur.

* Her meslek dalında olduğu gibi, teknik eğitim görmüş öğretmenlerin ve/veya mühendislik eğitimi görmemiş teknik elemanların karşı karşıya oldukları sorunlarla dayanışma içinde çözüm ara-

şına gilmeleri ve bu amaçla baskı grupları oluşturularak demokratik yollardan kamuoyu ve parlamento üzerinde etkinlik kurlmaları ve grup açısından olumlu ve yararlı bir davranıştır. **Ancak siyasi partilerin, sayı olarak önemli büyüklükteki bu grubun maddi ve manevi sorunları konusunda duyarlı davranarak mühendislik mesleğinin ve ünvanının istismar edilerek "çözüm" kavuşturulması son derece yanlıştır.**

* Bir kimsenin serbest iş piyasasında ve öncelikle özel kesimde başarılı olabilmesi için bir ünvanı sahip olması yeterli koşul değildir. Yeteneğini kanıtlayabilen teknik elemanlar zaman zaman teknik elemanlar zaman zaman mühendislerden daha yüksek ücretler ve maddi olanaklar sağlayabilmektedirler. Bu temel gerçek ışığında yukarıdaki tasarının bu şekilde teknik elemanlara özel kesimde somut bir yarar getirmez.

Kanımızca bu kesim temsilcilerinin ünvan sağlama isteklerinin temel mantığı, devlet kesimindeki işlerde mühendislere eşdeğer haklar ve imtiyazlar elde etmektir. Bu ise kamu kesiminde gerçekleştirmek istenilen rekabet sisteminin ruhuna tamamen aykırı olan bir uygulama daha yaratacak ve onun temel ilkesi olan fırsat eşitliği ilkesini engelleyecektir. **Devlet eli ile ve yasalar yoluyla bu tür haksız imtiyazların yaratılmasına sebep olacaktır. Herkes yetenek ve başarısına, aldığı eğitimin kalite ve seviyesine göre elbette farklı maddi ve manevi sonuçlar elde etmelidir.**

Yasanın gerekçesinde konu olan kesimin meslek yaşamlarında karşılaştığı sorunların çıkış yolu hakedilmemiş ünvanlara sahip olmak değildir. Çok yönlü olduğu anlaşılan bu sorunların çözümünde daha gerçekçi, etkili ve sığ olmayan bakış açısıyla yaklaşmak gereklidir.

Sonuç olarak;

* **Yasa hem içerik hem de gerekçeleri açısından tutarsızlıklar içermektedir. Mühendislik mesleğine, eğitim bütünlüğüne ve üniversite sistemine onarımı olanaksız zararlar verecek niteliktedir.**

Yasa yeniden değerlendirilmelidir.

Teknik Öğretmen Okulu ve Teknik Eğitim Fakültesi Mezunları Derneği'nin üyelerinin menfaatleri için, partiler düzeyinde yoğun politik girişimler sonucunda düzenlendiğini sandığımız yasa konusunda, hükümetin, parlamentoda görev yapan mühendis ve mimarların, parlamentoda grubu bulunan partilerin konunun doğrudan tarafı olan mühendis ve mimarlar ile onların örgütü TMMOB'den bilgi almamaları, ülkemizde demokratikleşmeden ne anlaşıldığını sergilemektedir.

Tarihe, "Kolay Mühendislik Yasası" olarak geçecek bu yasanın hazırlanmasında ve kabul edilmesinde katkısı bulunan hükümet üyeleri, mühendis ve mimar milletvekilleri, parlamentoda grubu bulunan partiler yukarıda belirttiğimiz görüşlerin yanı sıra, konunun diğer bir tarafı olan üniversitelerin görüşlerini de(1) olarak konunun tüm yönleriyle yeniden gözden geçirmeli bugün ülkemizde sıkça söylenen, yinelenen katılımcı demokrasi anlayışının gereklerini yerine getirmelerini istiyoruz.

Bu konuda milletvekili mühendis ve mimarlar dahil tüm mühendis ve mimarları duyarlı olmaya, yasanın iptali doğrultusunda hükümeti, meclisi, partileri harekete geçirmek için çok yönlü girişimde bulunmaya, Odamızın konuyla ilgili çalışmalarına katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

(1) Daha önceki yasa girişimi sırasında YÖK tarafından 05.02.1991 tarihinden Milli Eğitim Bakanlığı'na iktikal ettirelen kanun tasarısıyla ilgili olarak Teknik Eğitim Vakfı ve Teknik Öğretmenler Derneği Genel Başkanlıklarınca hazırlandığı bildirilen dosya ve ekleri konusunda, bünyesinde endüstri mühendisliği bölümü bulunan üniversite rektörlüklerinin yazısı.

İZMİR BAROSU AVUKATLARINDAN SEVİL SİTTİ İLE "İŞ YASASI DEĞİŞİKLİĞİ" ÜZERİNE

"Sendikalar demokrasinin temel taşlarıdır."

- 20 Ekim Genel Seçimlerinden sonra kurulan Koalisyon Hükümetinin iş yasalarını iyileştirme yolundaki vaatleri karşısında İzmir Barosu neler yapmıştır?

- Baromuz yeni hükümetin iş yasalarını iş güvencesi yönünden değiştirme, çalışan lehine iyileştirme çabasını takdirle karşılamakla beraber, iş yasalarındaki aksaklıklara ve antidemokratik hükümlere dikkatleri çekmek, yapılan çalışmalara katkıda bulunmak amacıyla "İş Hukuku Komisyonu" oluşturulmasına karar vermiştir.

Av. Emin Akyürekli, Av. Cumhuri İnan Ahi, Av. Olcay Altıntaş, Av. Erol Özcan, Av. İbrahim Bahçivancılar, Av. Hilal Küey, Av. Mustafa Ufacık, Av. Bülent Özdoğan ve benim de içinde bulunduğum komisyon, 7.1.1992 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay'ın iş yasalarını iyileştirme yolundaki çalışmalarını TRT ve basın yoluyla kamuoyuna açıklaması ile çalışmalara hız verilmiş, herhangi bir yasa değişikliği olmadan önce önerilerimizin ilgili yerlere ulaşması amaçlanmıştır.

- Bu çalışmaların kapsamına hangi yasalar girmiştir?

- Az önce bahsettiğim gibi, değişiklik önerilerimizin ilgili yerlere zamanında ulaşabilmesi zorunluluğu, çalışmalarımızın kısa bir süre içinde yapılmasını gerektirmiştir. Öncelikle 1475 sayılı İş Yasası ile 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Yasası'ndaki değişiklik önerilerimiz, daha 2821 sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası hakkındaki önerilerimiz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'ne, Adalet Bakanlığı'na, Türkiye Barolar Birliği'ne, DYP Genel Merkezi'ne, SHP Genel Merkezi'ne, Türk-İş Genel Başkanlığı'na, Hak-İş Genel

Başkanlığı'na, DISK Genel Başkanlığı'na ve ilgili diğer yerlere gönderilmiştir.

Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü'nün 30 Ocak 1992 tarihli cevap yazısıyla değişiklik önerilerimizin değerlendirilmeye alındığı Baromuz'a bildirilmiştir.

- Bu çalışmada genel olarak hangi ilkeler benimsenmiş, neler amaçlanmıştır?

- İş güvencesini sağlamak, iş yasalarındaki antidemokratik hükümleri tasfiye etmek, iş huzuru ve sosyal barışı sağlamak, sözleşme özgürlüğünün kötüye kullanımını engellemek, çalışma ve dinlenme hakkının çağımıza ve ILO standartlarına uygun hale getirilmesini sağlamak ve hükümet çalışmalarına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay, kamuoyuna yaptığı açıklamalarla "İŞ GÜVENCESİ YASA TASLAĞI"nın hazırlandığını, bu taslakla 1475 sayılı İş Yasası'nın "Aktin Feshinde Bildirim" başlığını taşıyan 13. maddesinde değişiklikler yapıldığını; İşveren iş akdini haksız feshettiğinde, işçinin mahkemeye başvurarak haksız feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini isteyebileceğini duyurmuştur. Söz konusu 13. maddede yapılan değişiklikler sizce yeterli bir iş güvencesi getiriyor mu? Bu konudaki düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Baromuz komisyonunun çalışmalarında iş güvencesini sağlamak, iş yasalarındaki antidemokratik hükümleri tasfiye etmek, iş huzuru ve sosyal barışı sağlamak, sözleşme özgürlüğünün kötüye kullanımını engellemek, çalışma ve dinlenme hakkının çağımıza ve ILO standartlarına uygun hale getirilmesini sağlamak ve hükümet çalışmalarına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

- Hükümetin Baromuz'a göndermiş olduğu ilk taslakta, 1475 sayılı iş yasasının 13. maddesinde, işçinin mutlak ve sınırsız bir feshine karşı korunması ve iş güvencesi getirilmesi amaçlarıyla değişiklikler yapıldığı, işverene iş akdinin feshinde haklı bir sebebe dayanmak ve bu sebebi feshin bildiriminde açık ve kesin bir biçimde bildirmek yükümlülüğü getirildiği görülmüştür. Feshin haklı bir sebebe dayandığının ispatı da işverene bırakılmıştır.

İş güvencesi başka bir deyişle işçinin feshine karşı korunmasıyla, işçinin işine keyfi olarak son verilememesi, işçinin işini koruyabilmesi ve devam ettirebilmesi hakkı ve böylece yarınına bir ölçüde güvenle bakabilmesi anlaşılmalıdır. İş güvencesi kavramı iş yaşamımızı düzenleyen yürürlükteki yasalarımızda sözünü ettiğim anlamıyla yer almamıştır. 1475 sayılı iş yasamızda ihbar, kötü niyet ve kıdem tazminatları 2821 sayılı sendikalar yasamızda sendikal tazminat ile işyeri sendika temsilcisinin iş akdinin haksız feshinde işine dönebilmesi müesseseleriyle iş güvencesinin sağlandığı, özellikle işveren kesimince ileri sürülmekte ise de uygulamada bu hükümlerin yeterli iş güvencesi oluşturmadığı görülmüştür.

Haksız ve keyfi feshilere karşı iş güvencesi getiren iş akdinin açık ve kesin bir biçimde belirtilecek bir haklı sebep ile feshedilebileceği görüşüne ve haksız feshlerde işe iade müessesesi getirilmesine komisyonumuz aynen katılmıştır.

Ancak kamuoyuna sunulan ilk taslakta, Bakanlar Kuruluna sunulan taslak arasında işveren kesiminin dayatmaları doğrultusunda gerçekleştirilmiş çeşitli ve önemli gerilemeler vardır.

Devamı Sayfa 14'te

Hükümetin ilk taslağında haksız fesihlerde işe iadeye karar verilmesi kural idi. Ancak taraflardan birinin talebi üzerine yargıcın hizmet akdinin devamına katlanılamayacak duruma geldiği kanısına varmasıyla işçinin işe iade yerine 6 ay ile bir yıllık ücreti tutarında bir tazminat ödenmesi öngörülmekteydi.

Bakanlar Kurulu'na sunulan taslakta ise "mahkemenin işe iadeye karar vermesi halinde işveren bir ay içinde işçiyi işe başlatmaz ise, işçinin bir yıllık ücreti tutarında bir tazminat ödemekle yükümlü olur" denilerek haksız işçi çıkarmalarda işe iade kesinliğini ortadan kaldırmıştır. İş güvencesi, bir yıllık tazminata yenik düşürülmüştür. Bu durumda kıdemi çok olan eski işçiler, özellikle de işyerinde öncü konumunda bilinçli işçiler, bir yıllık ekstra tazminat ile bir daha geri dönemeyecek şekilde işten uzaklaştırılabileceklerdir. Böylece asıl önemli olan konu, yani iş güvencesi sağlanmamış olmakta, bu anlamda yasa taslağı adındaki anlamla çelişkiye düşmektedir.

Bakanlar Kurulu'na sunulan bu tirpanlanmış taslağın yasalasınca kadar daha da çok zarar görmemesi için işçiler, işçi sendikaları, kamu çalışanları ve tüm demokratik kitle örgütleri gerekli mücadeleyi vermelidirler.

- 1475 sayılı İş Yasası'nın 13. maddesinde iş güvencesi konusu dışında değişiklik önerileriniz var mı?

- Komisyonumuzca maddedeki ihbar önelleri artırılmıştır. (İhbar önelleri, iş kanununun 13. maddesinde fesih bildirimini yapılması ve karşı tarafa ulaşması anından başlayıp, iş sözleşmesinin sona ermesi anına kadar devam edecek sürelerdir.) Artırılan bu ihbar önelleri çalışma süresinden sayılmıştır. Çünkü işçinin fesih beyanına rağmen çalışma işverenin de çalıştırma yükümlülüğü vardır. İşverenin ihbar önellerine ilişkin ücreti peşin ödemeye iş akdini sona erdirmek istemesinde de ihbar önelleri çalışma süresinden sayılmıştır. Bakanlar Kuruluna sunulan taslakta bu önerimiz dikkate alınmıştır. Söz konusu öneri yasalasırca işten çıkarılan işçi, ihbar ve kıdem tazminatını almış olsa bile bildirim süresi içerisinde ücretlerde, sosyal haklarda ve

"Bakanlar Kurulu'na sunulan taslakta haksız işçi çıkarmalarda işe iade kesinliğini yitirmiş, iş güvencesi, bir yıllık tazminata yenik düşürülmüştür.

Bakanlar Kurulu'na sunulan bu tirpanlanmış taslağın yasalasınca kadar daha da çok zarar görmemesi için işçiler, işçi sendikaları, kamu çalışanları ve tüm demokratik kitle örgütleri gerekli mücadeleyi vermelidirler."

kıdem tazminatı tavanında meydana gelebilecek artışlardan yararlanabileceklerdir.

Maddede işçinin maddi ve manevi tazminat hakları da saklı tutulmuştur.

Ayrıca, ihbar tazminatında da işverenin fesihle birlikte temerrüte düşürülmüş sayılması ve mevduat faizi esası getirilmiştir. İhbar tazminatı usulsüz olarak birdenbire iş akdi sona erdirilen işçinin yeniden iş bulabilmesi ve iş buluncaya kadar geçecek süre içinde geçimini sağlaması için verilmesi gerekli işsizlik tazminatı olduğuna göre fesihle birlikte işveren temerrüte düşecektir.

Diğer bir konu ise ihbar tazminatından da, kıdem tazminatında olduğu gibi damga resmi dışında vergi kesilememesi meselesidir. İhbar tazminatı ücret olmayıp bir işsizlik teminatı olduğundan damga resmi dışında vergi kesilmemelidir.

- İşçinin çalıştığı işyerinde yıpranmasının bir karşılığı olan kıdem tazminatı konusunda görüşleriniz nelerdir?

- Öncelikle kıdem tazminatını düzenleyen 1475 sayılı iş yasasının 14. maddesindeki kıdem tazminatına azami sınır (tavan) getiren hükmün maddeden çıkarılması gerektiğini düşünürüz.

Şu andaki düzenlemeye göre toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleriyle belirlenen kıdem tazminatının yıllık miktarı, Devlet Memurları Kanunu'na tabi en yüksek devlet memuruna 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçemez." Komisyonumuz, bu mutlak emredici hükmün iş hukukunun temel ilkelerinden biri olan "nisbi emredicilik ilkesi"ne ters düştüğünü savunmaktadır. Söz konusu ilke gereği İş Yasası'nda öngörülen haklar asgari haklardır. Bu asgariğin üzerine hizmet ya da toplu iş

sözleşmeleri ile çıkılabilir. Bu, Anayasa ile teminat altına alınmış olan toplu sözleşme düzeni ile sözleşme özgürlüğünün de gereğidir. Kanunda kıdem tazminatına konmuş olan azami sınır kaldırılmalıdır.

Kıdem tazminatını düzenleyen 14. maddeye eklenen .bir fıkra ile de, "İşveren ticaret şirketi ise, yönetici ve yönetim kurulu üyeleri işçi hak-

larından şirketle birlikte şahsen, müştereken ve müteselsilen sorumludur" hükmü getirilmiştir. Uygulamada işveren ticaret şirketi ise işçiler ancak şirket malvarlığına karşı takip yapabilmektedir. Şirketin malvarlığı olmaması halinde ise işçilik hakları karşılıksız kalmaktadır. Uygulamada Vergi Usul Yasası ile Maliye, 506 Sayılı yasa ile Sosyal Sigortalar Kurumu şirket yöneticileri aleyhine "kusursuz sorumluluk esasına göre takip yapabilmektedir. Aynı esasın bu madde ile düzenlenmesiyle işletmenin gelişmesine emeği ile katkıda bulunan işçilerin haklarının takibi ve tahsilî kolaylaşacaktır.

- Hükümet taslağında kıdem tazminatı konusunda ne tür düzenlemeler var?

- Baromuzda gönderilen hükümet taslağında kıdem tazminatı ile ilgili bir değişiklik önerisiyle karşılaşılma-
mıştır.

- İşçinin bildirimsiz fesih hakkını düzenleyen 1475 sayılı yasanın 16. maddesi ile işverenin bildirimsiz fesih hakkını düzenleyen 17. maddede değişiklik önerileriniz var mıdır?

- Bu maddelerle ilgili önerilerimiz de var.. 16. maddedeki "Ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri" başlığı altında düzenlenen durumlarda işçinin iş akdini haklı nedenle feshetmesinde 13. maddede düzenlenen ihbar önellerine ilişkin ücret tutarındaki tazminata hak kazanması gerektiği önerilmiştir. Çünkü 16/II'deki nedenler doğrudan işverenden kaynaklanan nedenlerdir. Hizmet akdini bu haklı nedenlerle fesheden işçinin ertesi gün yeni iş bulma olanağı olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki, uygulamada işverenin sırf ihbar tazminatı ödememek gayesi ile işçiyi bu maddeye göre feshe zorladığı da görülmektedir.

Devamı Sayfa 15'te

İşverenin bildirimsiz fesih hakkını düzenleyen 17. maddesindeki işçinin işe devamsızlığı nedeniyle iş akdinin haklı feshinde önemli olanın, işçinin işe devamsızlığı "alışkanlık haline getirmesi"nin engellenmesi olduğu belirtilmiş, iş akdinin feshine yol açan devamsızlık süreleri arttırılmıştır.

Yine aynı maddede işçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine "yazılı olarak" bildirildiği halde yapmaması haklı nedenle fesih sebebi sayılmıştır. Şu andaki düzenlemede "1475 Sayılı Yasa Madde 17/II-g" yazılı bildirme zorunluluğu yoktur.

- İşverenler daha önce sözünü ettiğiniz 1475 sayılı Madde 13'de belirtilen şartlara uyarak işine son verdiği veya 16'ncı Maddenin III no.lu bendindeki zorlayıcı sebepler nedeniyle iş akdini fesheden işçilerin yerine başka işçi alırsa bunun müeyyidesi nedir? Bu konuda bir müeyyide varsa bu yeterli midir?

- Bu husus 1475 sayılı yasanın 24. maddesinde düzenlenmiştir. İşveren sözünü ettiğiniz nedenlerle iş aktidini feshettiği işçilerin yerine, çıkma veya çıkarma tarihinden itibaren 6 ay içinde başka işçi alamaz.

Bu altı aylık süre değişiklik önerilerimizde "bir yıl"ı çıkarılmıştır.

Şu anda yürürlükte bulunan 1475 sayılı İş Yasası'nda başka işçi almanın müeyyidesi, yasanın ceza hükümleri bölümündeki 98. maddesinde düzenlenmiş ve "24. maddede hükümlere aykırı olarak işçi çıkaran veya işyerine yeni işçi alan işveren veya vekiline işten çıkardığı veya işe aldığı her işçi için beş yüz bin lira para cezası verilir" denilmiştir. Hükümet taslağında sadece sözkonusu bu para cezası arttırılmıştır.

Komisyonumuzca bu müeyyide yetersiz görülmüştür. Bu nedenle sözkonusu maddeye "Çağrı üzerine zamanında başvurarak kendisine hiç çağrı yapılmayan işçinin yerine bir yıllık yasak süresi içinde başka bir işçinin alınması durumunda işveren, işçinin yasak süresi kadar ücreti tutarında tazminat öder. Hesaplama işçinin son ücreti esas alınır" fıkrası eklenmiştir. Ayrıca yasal çağrı usulüne uyulduğunun

Bilindiği gibi sendikalar demokrasinin temel taşlarıdır. Demokrasinin temel taşları ne kadar güçlü olursa demokrasi de o kadar güçlü olur.

ispat yükü işverene bırakılmıştır.

- Uygulamada sık sık işçilerin ücretlerinin zamanında ödenmediğini, hatta ücretleri ödenmeyen işçilerin işlerine devam edemediklerini duyuyoruz. Yaşamları emeklerinin karşılığına bağlı olan işçi ve işçi ailelerinin korunmasında konuyla ilgili ne gibi önlemler alınabilir? Önerileriniz var mı?

- Komisyonumuz çalışmaları sırasında bu konu üzerinde duyarlılıkla durmuş, öncelikle işverenin ne zaman temerrüde düştüğünün kanuni açıklığa kavuşturulması gerektiği düşünülmüş ve "Aksine sözleşme yoksa ücret en geç ayın son günü ödenir. Ödenmediği takdirde, işveren takip eden ayın birinci gününden itibaren temerrüde düşmüş sayılır" hükmü 1475 sayılı yasanın 26. maddesine eklenerek kanuni temerrüt esası kabul edilmiştir.

Şu andaki düzenlemeye göre işçinin ücret alacağı ne zaman muaccel olacağı, işverenin hangi tarihten itibaren temerrüde düşeceği açık bir kanun hükmüyle belli olmadığından, uygulamada işçiler ücret alacaklarına ilişkin davalarını açtıktan ve dava dilekçeleri davalı işverene tebliğ edildikten sonra işverenin temerrüdü gerçekleşmektedir. Ücret alacaklarının faizi de sözkonusu bu temerrüt tarihinden itibaren % 30 yasal faiz oranı üzerinden hesaplanmaktadır. Komisyonumuz kanuni temerrüt esasını getirmenin yanı sıra, ücret alacaklarına temerrüt tarihinden itibaren mevduata uygulanan en yüksek faizin uygulanmasını Türkiye'deki enflasyon karşısında daha gerçekçi bulmuştur. Hükümetin taslağında ücret konusuna hiç değinilmemiştir.

- 1474 sayılı İş yasasında önerdiğiniz diğer değişikliklerden

Çalışma yaşamına getirilen yeni ilkelerin uluslararası sözleşmeler ile de desteklenmesi gerektiği, bu nedenle öncelikle bugüne kadar imzalanmamış olan uluslararası ilgili sözleşmelerin imzalanması, bazı çekinceler konarak imzalanmış olan uluslararası sözleşmelerdeki çekincelerin kaldırılması konuları üzerinde önemle durmaktayız.

değinmek istedikleriniz var mıdır?

Anayasanın 50. Maddesi ile anayasal bir hak olarak düzenlenen "dinlenme hakkı"ndan işçiyi yararlandırmak amacıyla fazla çalışma ücretini düzenleyen 35/C hükmü, "her bir fazla saat çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarın yüzde yüz yükseltilmesi suretiyle ödenir" denilerek, şu andaki yüzde elli düzenlemesi değiştirilmiştir. Ulusal bayram ve genel tatil günleri ücretlerini düzenleyen 42. maddenin 1. fıkrasındaki tatil yapılmayarak çalışılan günlerin ücretlerinin ödeme şekline bakılmaksızın bir kat fazlasıyla ödenmesi yerine, "iki kat fazlasıyla" ödenmesi esası getirilmiştir.

Yıllık ücretli izin hakkının belirtilmesi başlığını taşıyan 50. maddenin 5. fıkrasına yapılan bir eklemeye mevsim ve kampanya işçilerinin de aynı işyerindeki çalışmaları bir yılı doldurduğu tarihte yıllık ücretli izinden yararlanmaları sağlanmıştır. Anayasanın 50. maddesi dinlenmenin tüm çalışanların hakkı olduğunu belirtmiştir. Mevsim ve kampanya işçileri dinlenme hakkından mahrum bırakılmamalıdır.

- 2821 Sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası'nda önerdiğiniz değişikliklerle genel olarak neyi amaçladınız?

- Bilindiği gibi sendikalar demokrasinin temel taşlarıdır. Demokrasinin temel taşları ne kadar güçlü olursa demokrasi de o kadar güçlü olur. Bunun için sözkonusu yasalardaki antidemokratik hükümler yasalardan çıkarılırken, yeni düzenlemeler ile çalışma yaşamında ekonomik ve demokratik hakların geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma yaşamına getirilen yeni ilkelerin uluslararası sözleşmeler ile de desteklenmesi gerektiği, bu nedenle öncelikle bugüne kadar imzalanmamış olan uluslararası ilgili sözleşmelerin imzalanması, bazı çekinceler konarak imzalanmış olan uluslararası sözleşmelerdeki çekincelerin kaldırılması ve çekincesiz olarak imzalanmış olan uluslararası sözleşmelerin ise uygulamaya geçirilmesi konuları üzerinde önemle durulmuştur.

Çalışma yaşamına getirilen yeni ilkelerin uluslararası sözleşmeler ile de desteklenmesi gerektiği, bu nedenle öncelikle bugüne kadar imzalanmamış olan uluslararası ilgili sözleşmelerin imzalanması, bazı çekinceler konarak imzalanmış olan uluslararası sözleşmelerdeki çekincelerin kaldırılması konuları üzerinde önemle durmaktayız.

Bundan sonra Bülten'de diğer ülkelerin Oda'mız eşdeğeri kuruluşlarını sizlere tanıtmaya çalışacağız. Bu sayıda size ASME'nin faaliyetleri ve özelliklerini özetledik.

ASME (Amerika Society Of Mechanical Engineers)

120000 Üye 20000 Öğrenci Üye

Üyelik Çeşitleri

Onur Üyesi

Fellow: En üstün üyelik. 10 yıllık aktif üye ve önemli mühendislik gelişmelerinde sorumluluk almış olmalı. Bu sıfatı almak için üyenin önerilmesi gerekir.

Üye: Mühendislikte veya eğitimde 12 yıllık geçmişe sahip olmak ve bu 12 yılın 5 yılında sorumlu mevkiide olmak.

Associate Üye: Mühendislikte veya eğitimde 8 yıllık deneyime sahip olmak.

Executive Affiliate: Bir mühendislik aktivitesinde politikayı belirleyen ve lider pozisyonuna sahip, mühendislerle birlikte çalışmaya yönelmiş ve aynı zamanda mühendislik biliminin gelişmesi için heyecan duyan kişilere verilen üyelik.

Affiliate: Mesleği itibariyle veya kişisel olarak meslekle ilgilenen.

Öğrenci üye: Programı ASME tarafından onaylanmış herhangi bir bölüme girmiş öğrenciler için.

ÜYELİĞİN FAYDALARI

Üyenin bulunduğu teknik bölüme ait güncel mühendislik bilgilerine ulaşabilme.

Diğer dört teknik bölümden benzeri bilgileri elde etme.

Yerel organizasyonda üyelik, aylık haber bültenlerini alma, kurslara katılma imkanı, endüstriyi ziyaret olanakları.

ASME'nin yayınlarını indirimle alabilme.

Mechanical Engineering dergisinin (aylık) aboneliği. Magazin özelliğinde bir dergi.

ASME Haberleri dergisi aboneliği. ASME içindeki ve meslekteki teknik olmayan aktiviteleri içerir.

ASME konferanslarına ve sergilerine indirimli katılabilme.

Meslek içi eğitim programlarından indirimli yararlanma.

Uygun maliyetlerle grup sigortası ve sağlık hizmetlerinden yararlanma.

Benzerlerinin en büyüğü olan United Engineering Center'daki Engineering Library'den posta ile yararlanma olanağı.

AMERİKAN MAKİNA MÜHENDİSLERİ TOPLULUĞU

ASME

Derleyen:

Prof. Dr. Macit Toksoy

ASME'nin işbirliği yaptığı diğer kuruluşların aktivitelerinden yararlanma olanağı.

Finans planlama hizmetlerinden yararlanma.

Master Card programından yararlanma.

Professional Engineering Employment Registry yardımı ile iş bulma olanağından yararlanma.

Endirekt faydalar: ASME'nin daha iyi eğitim için çalışması. ASME'nin yerel ve federal hükümetlerle ilişkileri. ASME'nin halkla ilişkileri.

ÜYELİK AİDATI

80 \$: Fellow, üye, executive affiliate 30 yaşın üzerindeki associate üye ve affiliate üye.

60 \$: 30 yaşın altındaki associate üye ve affiliate üye.

15 \$: Öğrenci üye.

YÖNETİM KURULU

Seçilmiş on kişi: Başkan, geçmiş dönem başkanı, gelecek dönem başkanı ve diğer üyeler.

Üyelerin konsül ve komitelerde sorumlulukları vardır.

Yönetim kurulları ve konsüller politikayı belirler. Uygulamayı profesyoneller yapar.

Odanın çalışmaları beş konsül ve alt birimleri (yürütme kurulları, komisyonlar) ile yürütülür.

1. Üye İşleri Konsülü: Bölgeler, bölümler, alt bölümler, yerel gruplar, Makina Mühendisliği Klübü ve öğrenci üyeliği ile ilgilenir. Ayrıca üyelerin, ekonomik durumları da dahil olmak üzere kişisel sorunları ile, üyelik standardı ile ve üye sağlanması gibi konularla da ilgilenir.

2. Mühendislik Konsülü: ASME'nin teknik konulardaki çalışmalarını yürütür. 36 teknik bölümü, üç ensti-

tüyü, bir araştırma merkezini ve üyeleri son yenilikler konusunda bilgilendiren çeşitli disiplinler arası programları denetler.

Teknik bölümler:

Temel Mühendislik

Uygulamalı mekanik

Bioengineering

Akışkan mühendisliği

Isı transferi Tribology

Enerji Dönüşümü:

İçten yanmalı motorlar

Yakıtlar ve yanma teknolojisi

Nükleer mühendislik

Güç mühendisliği

Enerji Kaynakları:

İleri enerji sistemleri

Okyanus mühendisliği

Petrol Güneş enerjisi

Çevre ve Ulaşım

Uzay (aerospace)

Çevre kontrol

Ses kontrol ve akustik

Raylı ulaşım

Katı artı işlemleri

Genel Mühendislik

Yönetim

Emniyet

Teknoloji ve toplum

Malzeme ve Yapı

Malzemeler

Basıncılı kaplar ve borulama

NDE engineering - tahribatsız inceleme

Açık deniz mekaniği

Kutup mühendisliği

İmalat

Material handling engineering

İşletme mühendisliği ve bakım

Proses endüstrisi

Üretim mühendisliği

Tekstil mühendisliği

Sistem ve Tasarım

Mühendislikte bilgisayar

Tasarım mühendisliği

Dinamik sistemler ve kontrol

Elektriksel ve elektronik paketleme

Akışkan güç sistemleri ve teknolojisi

Disiplinlerarası Programların

Bazıları

İmalat bilimi ve teknolojisi programı

Bioprocess mühendislik programı

Engineering data base programı

Enerji programı

Çevre programı

3. Standartlar Konsülü:

Uluslararası kabul gören standartların oluşması programlarını yönetir. Kalite belgesi işlemlerinden sorumludur. ASME'nin standartlarına uyan imalatları ASME'nin ilgili belgelerinden birini ve damgasını alırlar. ASME adına kayıtlı 19 damga vardır.

4.Eğitim Konsülü:

Eğitimin gelişmesi ve eğitim programlarının kredilendirilmesi, meslek içi eğitim programlarının (sürekli eğitim) geliştirilmesi konularıyla ilgilidir.

Senelik ortalama 200 kısa gelişme kursu açılmaktadır. Bunlara kaatılım sayısı 2000 civarındadır. Ayrıca 2000 civarında mühendis de fabrikalarda (in-house) açılan kurslarda eğitilmektedir.

5.Halkla İlişkiler Konsülü:

Hükümet ve uluslararası aktivitelerle ilgili programları yürütür. Kamuyuna aktarılabilecek konularla ilgilidir. Komisyonun amacı, teknolojinin, makina mühendislerinin rolünün mühendislerin bireysel katkılarının halk tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır.

ASME'NİN GELİRLERİ

Üyelik aidatları yayın gelirleri konferans ve sergi gelirleri standart gelirleri profesyonel gelişme kursları gelirleri araştırma için verilen destekler yatırımlar bağışlar.

ASME'NİN KADROSU

350 tam zamanlı profesyonel. Bu personelin çoğu NY ve NJ'deki merkez ve servis merkezinde bulunur. AASME'nin 5 bölge ofisindeki personel ile, Washington D.C.'deki Hükümetle İlişkiler ve Araştırma Ofisindeki, üç enstitüdeki (Uluslararası Gaz Türbini Enstitüsü, Maden ve Çıkarma Enstitüsü ve Dışli Araştırma Enstitüsü) Petrol Bölümü Ofisindeki personel de yukarıdaki sayıya dahildir.

Washington D.C.'deki Araştırma ve Geliştirme Merkezi,

Hükümete, endüstriye ve üniversitelere teknik tavsiyelerde ve program önerilerinde bulunur. Toplum gereksinimlerini karşılayacak araştırma projelerini planlar ve yönetir.

ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ

Endüstri ile ASME arasındaki ilişkileri sürdürmek ve güçlü bir iletişim sağlamak için Industry Advisory Board kurulmuştur.

YAYINLAR

Dergiler-Genel

Mechanical Engineering ASME news Computers in Mechanical Engineering Manufacturing Review

Dergiler-Teknik

Applied Mechanics, Biomechanical Engineering, Dynamic Systems Measurement and Control, Electronic Packaging, Energy Resources Technology, Engineering Materials and Technology, Engineering for Gas Turbine and Power Engi-

neering for Industry, Fluids Engineering, Heat Transfer, Mechanical, Design Mechanism, Transmission and Automation in Design, Offshore Mechanics and Arctic Engineering, Pressure Vessel Technology, Solar Energy Engineering, Tribology, Turbomachinery, Vibration and Acoustic, Applied Mechanics Reviews (Mechanics, thermal sciences, mechanics of solids, automatic control, mechanics of fluid konularında reviw paper'lar)

Kitaplar ve Standartlar

200 kitap 600 standart 2300 değişik başlıklı yayın 600 sempozyum el kitabı 1500 teknik makale Her yıl 30 ulusal ve uluslararası konferansın sponsorluğu ve co-sponsorluğu

Yayınevi

ASME Press: Çeşitli konularda kitap basar.

THE OLD GUARD

ASME'nin yaşlı üyelerinin katıldığı bir organizasyondur. Genç mühendislerin üniversiteden profesyonel hayata geçişlerine yardım eder.

MADALYA VE ÖDÜLLER

Makina mühendisliği bilimi ve sa-

natının gelişmesini teşvik amacıyla verilmektedir. Her sene olağanüstü katkıları dolayısı ile 50 kadar kişiye madalya verilir. Ayrıca teknik bölümlerin verdiği ödüller (57 adet) de vardır.

ASME AUXILIARY, INC.

1923 yılında kurulmuş ve 20 bölümü vardır. Ana amacı makina mühendisliği eğitimi için öğrencilere burs sağlamaktır.

ASME VAKFI

ASME'nin desteklenmesi için mali kaynaklar yaratılması amacıyla kurulmuştur. Kendi personeli ile yürütülür.

DiĞER ÜLKELERİN İLGİLİ KURULUŞLARI İLE YAZILI İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI

İngiltere iki kuruluş: 1971 ve 1980 Japonya: 1979 İndonezya: 1979 Filipinler: 1979 Kanada: 1980 Hindistan: 1980 Almanya: 1984 Macaristan: 1985 Çin, Beijing: 1985 Çin, Taipei: 1988 Avustralya: 1986 Polonya: 1987 SSCB: 1987 Kore: 1988 Hollanda: 1988 Fransa: 1989 Brezilya: 1989 Çekoslovakya: 1990

MMO VE ASME ARASINDA PROTOKOL İMZALANDI

29 Haziran 1992 tarihinde Odamız ile ASME arasında anlaşma protokolu imzalandı. Anlaşmada makina mühendislerinin beceri, bilim ve pratiğinin ilerletilmesi amacıyla haber ve bilgi değişimine yönelik işbirliğinde taraflarca önerilen genel ilkeler ortaya konmaktadır.

Bu anlaşma ile her iki kuruluşün üyeleri diğer kuruluşün üyeleri ile aynı şartlarda konferans ve toplantılara katılma, yayınları izleme gibi olanaklara kavuşmaktadır. Ayrıca üyelik kuruluş etkinlikleri konuları da protokolde yer almıştır.

Uluslararası ilişkiler doğrultusunda atılan bu somut adımı çok olumlu bir gelişme olarak görüyoruz. Benzeri çalışmalarını diğer ülke mühendis birlikleri ile en kısa zamanda gerçekleştirilmesini diliyoruz, protokolün imzalanmasına emeği geçen tüm üyelerimizi kutluyoruz.

METAŞ'IN BACASI TÜTMEME BAŞLADI

24 Nisan 1990'da finans darboğazı nedeniyle üretimini durdurmak zorunda kalan METAŞ'ın tam 796 gün sonra deneme üretimine başlaması öncelikle METAŞ çalışanlarını sevindirmiştir. "Resmî" açılışı 4 Temmuz 1992 tarihinde Başbakan DEMİREL tarafından yapılan METAŞ'ın yeniden üretime geçmesi Bültenimizin Aralık 1990 tarihli 23. sayısında belirttiğimiz "METAŞ'ın finansman sorununun ekonominin kuralları içinde yeni bir sermaye yapılanmasıyla bir an önce çözülerek, tesisler çürüyerek elden çıkmadan, yetişmiş kadrolar dağılmadan ve yabancı tekelere terk edilmeden tekrar bacaları tütmesidir" dileğimizin yerini bulması anlamında bizleri de sevindirmiştir.

Gelecek sayımızda METAŞ'ın dünü, bugünü ve geleceğine ilişkin çalışmaları sizlere tekrar ayrıntılı olarak vermeye çalışacağız.

Başta METAŞ Genel Müdürü Aydın TELSEREN'i, içinde meslektaşlarımızın da bulunduğu tüm çalışanları, METAŞ'ın yeniden üretime geçmesi konusunda gösterdikleri örnek mücadele ve çalışanlardan dolayı kutluyor, bundan sonraki çalışmalarda da başarılarının devamını diliyoruz.

ULAŞIM SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ İÇİN PLANLAMA ŞART

Niyazi OĞUZ

Endüstri Mühendisi

Izmir gibi büyük kentlerde, kent nüfusunun artışıyla bağlantılı olarak ulaşım talebinin de artması, kentçi ulaşımıyla ilgili ve sorumlu kişi ve kuruluşlara büyük görevler yüklemektedir. Ulaşımın gittikçe daha büyük bir sorun olması, planlama, yatırım ve idari önlemlerin hızla ve etkili biçimde ortaya konması zorunluluğunu getirmektedir.

Ülkemizde geniş çaplı ulaşım sorunlarıyla ilgilenme ve çözümler getirme yetkisi farklı kurumlara dağıtılmıştır. Ancak, bu kurumların yetki ve sorumluluk sınırları tam olarak belirlenmeden verilmiştir. Yasal düzenlemeler bazında çelişkili durumlar vardır. Örneğin; 3070 sayılı Karayolları - Trafik Kanunu ile kentçi ulaşım sadece belediyelere verilirken, TDI kuruluş kanununa göre kentçi deniz taşımacılığı TDI'nin tekelinde görünmektedir. Yine büyük kentlerde TCDD bir yanda banliyö trenleri ile kentçi taşımacılığı yaparken, belediyeler de hafif raylı sistem taşımacılığını yapmaktadırlar.

Kurumların görev ve yetki sınırlarının belirsizliği, ulaşım sorununun çözümüne yönelik tek tek geliştirilen tavırların etkisizleşmesine neden olmakta ve taşımacılık hizmeti veren vapur, tren, otobüs, minibüs, servis araçları gibi birbirini tamamlaması gereken sistemler birbirine rakip sistemler haline gelmektedir.

Kurumlar arasında yaşanan bu yetki - sorumluluk karmaşası dışında diğer önemli bir sorun da, ulaşım uzmanlarının bulunmamasıdır. "Ulaşım planlaması" eğitimi veren kurumların olmayışı bu sorunun temelini oluşturmaktadır. Bunun yanında, trafik eğitimi konusunda 2198 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 124 - 125. maddelerinde görev ve sorumluluk verilmiş kurumların da görev ve sorumluluklarını yerine getirmedikleri gözlenmektedir.

Kent içi trafik sıkışıklığı ve diğer sorunlar, esas itibarıyla yerel so-

runlardır ve yerel idarenin sorumluluğundadır. Ne yazık ki, kentsel trafik kurumları ekonomik, teknik ve yetişmiş eleman yönünden trafikteki hızlı artışla mücadele etmek ve sorunları çözmek için yeterli güce sahip değildir. Yeterli kaynak, belirgin standartlar, eğitilmiş personel yetersizliği ve görev - yetki - sorumluluk çerçevesinin net olarak belirlenmemiş olması, yerel yönetimleri geçici çözümlere yöneltmektedir. Sorun çoğu zaman yeni yollar ve trafik akışları oluşturularak çözülmeye çalışılmaktadır. Ancak, yüksek maliyetli bu yolların açılması, kentin gelecekteki makro formunu da etkileyecek, bir başka deyişle kaderini belirleyecektir. Özellikle İzmir gibi, imar planı eski yol yapısına göre düzenlenmiş bir kentte, kordon dolgu yolu veya hafif raylı sistem gibi geri dönüşü imkansız yapılanmaların, uzun dönemli bir çalışma ve planlamaya dayandırmadan oluşturulmaması gerekir.

Kentimizde ulaşım bir planlama sürecinden geçmediği için artan ulaşım talebi otobüslerin sayısı artırılarak karşılanmaya çalışılmakta ve sonuç olarak ulaşımın bu biçiminin yarattığı trafik sorunu karşısında Mustafa Kemal Sahil Bulvarı, Kordon Dolgu Yolu, Liman Caddesi Yolu, Karşıyaka Sahil Yolu gibi yeni yolların açılması gündeme gelmektedir.

Ulaşım endişesi ile açılan bu yolların, kentin kaç yıllık ihtiyacına cevap vereceği ve bu süre sonunda nasıl önlemlerin geliştirileceği ise belirsizdir.

Kentçi ulaşım sorununun uzun dönemli çözümü için, uzun süreli çalışmalar yapıp planlar oluşturmak zorunludur. Özellikle nüfus artışı, seyahat miktarı, yerleşim yerleri ve bunlar arasındaki seyahat ilişkileri, motorlu taşıt sayıları ve artış oranları, kentin imar planı gibi pek çok bilginin proje oluşturulmadan edinilmesi gereklidir. Geçmişe ilişkin bu tip verilerin bulunmaması, geleceğe yönelik tahmin yapmayı olanaksızlaştırmaktadır. Ne yazık ki, kentimizde, en azından geçmiş 10 yıla ilişkin bu tip veriler bulunmamaktadır. Oysa her yıl yapılacak sayımlar, ulaşım planının geleceğe yönelik yapılmasına yardımcı olacaktır.

Geçmiş verilere dayalı ulaşım planı, varolan ulaşım sistemlerinin koordinasyonunu ve birbirini tamamlayan sistemler olmasını; hatta ulaşımın alt yapısını oluşturan trafik, otopark sorunlarının da çözümünü sağlayacaktır. Dolayısıyla, kentin imar planı ile bütünleşen, kentin kimliğine zarar vermeyen ve en önemlisi ulaşım sorununa uzun süreli çözümler üretebilecektir.

Bu görüşün tersi bir planlamanın yapılması, güncel ihtiyaçları çözmekten ve kaynak israfından öte gidemez. Daha önce değinildiği gibi, yeni yollar açılması ulaşım

endişesi ile gündeme gelmektedir. Oysa İzmir özelinde, mevcut ulaşım araçlarında değerlendirilebilecek yüksek atıl kapasite vardır. Bu bir yatırım gerektirmeyip, idari kararlarla sağlanabilecektir.

Sonuç olarak, bir kentin ulaşımı önce doğru bir planlama ve bu plan hedefleri doğrultusunda kısa vadeli idari önlemler, sorumlu kurumlar arasında koordinasyon yeni yolların açılması ile çözümlenebilir.

“BERGAMA OVACIK ALTIN MADENİ” ÖZEL İHTİSAS KOMİSYONU ARA RAPORU:

ÇED RAPORU EKSİK

Eurogold Madencilik tarafından Prof. Dr. Orhan Uslu başkanlığında Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü'ne hazırlanan ÇED raporu, TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu “Bergama Ovacık Altın Madeni” Özel İhtisas Komisyonu tarafından incelendi. Komisyon yaptığı çalışmalar sonucunda, ÇED Raporunu birçok yönden eksik ve yetersiz buldu. Komisyonun rapor hakkındaki görüşlerini aşağıda yayınlıyoruz:

1.1 ÇED Raporu'nun hazırlanması için yöredeki flora ve faunanın tüm yıl içinde izlenmesi gerekir. ÇED Raporu'nda yer alan flora ve fauna ile ilgili etkiler için yöredeki flora ve faunanın inaktif olduğu Ekim - Ocak gibi 3 aylık zaman periyodu seçilmiştir. Yöredeki canlılardan sadece kış aylarında yaşamsal faaliyetlerini sürdürenler ele alınmış, diğer aylarda yaşamsal faaliyeti olan canlılar izlenmemiştir. Doğal dengenin sağlanmasında önemli rolleri olan canlılar için ortaya çıkacak sorunlar ÇED raporunda yer almamaktadır.

1.2. ÇED Raporu'nu hazırlayan “Etik Kurulu”nda Maden ve Jeoloji Mühendisliği disiplinlerinden teknik elemanlar yer almamıştır. Madencilik ile ilgili böylece bir raporda, derleme bilgileri kullanılmamalı, konu ile ilgili disiplinlerin çalışmalarına yer verilmelidir.

1.3. ÇED Raporu'nda ve Ovacık Atık Deposu Kesin Proje Raporu'nda bulunması gereken yöreye ait küçük ölçekli gözlemsel jeoloji çalışmalarına ve işletme alanında ise, büyük ölçekli mühendislik jeolojisi haritalarına rastlanmamıştır.

1.4. Atık Deposu tabanında ve mamba bölümünde yer alan (atık barajından olabilecek sızıntıların, içinde sirküle edeceği) alüvyon geçirimsizliği için sondaj esnasında / serbest permeabilite deneyinin yapılması kabul edilemez bir durumdur. Ayrıca alüvyonun taşıma gücünü belirleyecek deneylerin yapılmadığı görülmektedir.

1.5. Jeoteknik araştırma sondajları yapının konumuna uygun yerleştirilmediği gibi; derinlikleri ve sayıları da yeterli olmaktan uzaktır.

1.6. Baraj göl içi ve yamaçlarının toplam 1 metre kalınlığında kil ile kaplanması öngörülmüştür. Tabanda alüvyon, yamaçların önemli bölümünde yamaç molozu olması dolayısıyla, yapılacak kaplamanın uzun süreli fonksiyonunu sürdürmesi çok zordur. Eğer yamaçlarda şev düzenlemesi yapılmayacak ise, gevşek

haldeki yamaç molozunun doğrudan üzerine yapılacak kil kaplamanın duyarlılığı söz konusu değildir. Bir süre sonra kısmi kopma ve çökmeler görülecek ve bu boşlukların atık sıvılar tarafından doldurulacağı kuşkusuzdur.

1.7. Bilindiği gibi, proje alanı birinci derece aktif deprem kuşağı üzerinde yer almaktadır. Bu tür aktif bir lokasyondaki bir barajda sadece kil kaplama ile sızdırmazlığın sağlanması teknik olarak güvenilir değildir. Özellikle de, ayrık zemin (yamaç molozu) ve alüvyon üzerindeki kaplamada deprem anında oturma ve çatlama olacaktır.

1.8. Deprem dizayn parametrelerinin gerçekçi alınmadığı düşünülmektedir. Atık barajının ve işletmenin bulunduğu bölgenin deprem risk analizi etüdünün yapılması gerekmektedir.

1.9. Sızdırmazlık için muhakkak jeomembran ile birlikte, esnek, sentetik bir malzemenin de kil kaplama arasına serilmesi zorunludur. Bu uygulanmadığı takdirde, gövde altındaki alüvyon kaldırılmalıdır. Ana kaya içerisinde enjeksiyonla mutlak geçirimsizliğin sağlanması gerekmektedir. Jeomembran uygulaması yamaçlarda da yapılmadığı takdirde, aynı şartlar yamaçlar için de geçerlidir.

1.10. Barajın mamba ve mansabında rasat kuyuları açılmalıdır. bu kuyularda periyodik aralıklarla alınacak yeraltı suyu numunelerinden kimyasal analizlerin yapılması gerekmektedir. Rasat ve analiz çalışmalarına inşaat öncesinde başlanmalı ve inşaat sonrasında devam edilmelidir.

1.11. Gövde ve kaplama için kullanılacak kilin özelliklerinin yeterliliği ve alım yerinin etüdü tekrar yapılmalıdır. Önerilen geçirimsiz gereç alım lokasyonu zaten şu anda Kestel Barajı göl alanı içinde kalmaktadır.

2. Madeni işletmesi açık ve kapalılar işletmeler halinde üretim yapacaktır. Açık işletme 30 m. X 600 m. ölçüsünde bir alanda yapılacaktır. İşletme sahası Ovacık köyüne bitişik-

tir.

2.1. İşgüvenliği açısından patlayıcı madde kullanan ocakların yerleşim alanlarından en az 70 m. (yatay mesafe) uzak olması gerekmektedir. Bu yasal mesafeyi sağlamak için şirket işletme sınırında bulunan iki sıra konutu da yerleştirmeyi planlamaktadır. Bu konu tamamen mülk sahiplerinin isteklerine bağlı olmalıdır.

2.2. İşletme sırasında insan sağlığını ve çevreyi olumsuz etkileyecek düzeyde toz emisyonu oluşacaktır.

2.3. Patlama gürültüsünden tüm civar köyler etkilenecektir.

3. Birinci derecede deprem bölgesi olan; Ovacık yöresinde kurulması planlanan işletmenin jeolojik durumu ve projesindeki eksiklikleri gözönüne alarak dikkatimizi atık deposu üzerinde yoğunlaştırıyoruz. İşletme süresince oluşan serbest ve bağlı siyanürleri ihtiva eden, katı ve sıvı tehlikeli atıkların deşarj edileceği 160.000 m²'lik açık sahanın, işletmeden sorumlu teknik elemanlar tarafından gerekli titizlikle yönetileceğinden eminiz. Bu yönetim sırasında, serbest ve zayıf asidik ortamda kolayca çözülebilen metal siyanür komplekslerinin tümüyle ortamdan ayrılmayacağı açıktır. Bunlar işletme yılları ilerledikçe artış göstereceklerdir.

3.1. ÇED Raporu'ndan anladığımızı göre; işletme süresince; gözlem kuyularından ve yüzey sularından en az arada bir kez olmak üzere; su örnekleri alınacaktır. Atık Deposu'nun sızdırmazlığı, bu örneklerde bulunan serbest ve zayıf asitte çözünen siyanürler ile ağır metallerin konsantrasyonlarına göre yargılanacaktır.

3.1.1. Örnek alım işlemleri bile, deneyimli ve yetkili kişiler tarafından yapılmalıdır.

3.1.2. Çok hassas bir şekilde yapılması gereken analizler; işletmece yurtiçinde veya yurtdışında yaptırılabilir. Yurt içinde gerçekleştirilecek ol-

Devamı Sayfa 20'de

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİNE BAĞLI MESLEK ODALARININ İZMİR İL KOORDİNASYON KURULU, İZMİRLİLERİ ÇEVRE KONUSUNDAKİ DUYARLIĞI GELİŞTİRMeye ÇAĞIRIYOR!

KUTSAL SORUMLULUK

"İnsanın şerefli ve huzurlu bir hayata izin verecek nitelikte bir çevrede, özgürlük, eşitlik ve elverişli hayat şartları içinde yaşaması temel hakkıdır."

1972'de İsveç'in başkenti Stockholm'de toplanan Birleşmiş Milletlere üye tüm ülkelerin temsilcilerinin ilan ettiği Çevre Bildirgesinin 1 numaralı ilkesinde böyle deniyor. Bu Bildirgenin ilan edilmesinden bu yana 20 yıl geçti. Ancak Bildirge rafa kalkmadı. Tam tersine, 5 Haziran her yıl, Dünya Çevre Günü olarak kutlanıyor.

Bu yıl kutlamaların başka bir anlamı daha var : Yüzü aşkın ülkenin lideri, otuzbini aşkın uzmanla birlikte, Brezilya'nın Rio kentinde biraraya geldi. Bu önemli Dünya Zirvesi, çevre sorunlarının yalnızca Ulusal planda çözülemeyeceğinin anlaşılması anlamını da içeriyor. Zengin ile Yoksul ülkeler, yani Kuzey ile Güney arasındaki hesaplaşma, zirve gündeminin en önemli maddesini oluşturuyor.

Halkların, insanoğlunun geleceğini tehdit eden yamsal sorunları aşma mücadelesi sürerken, yakın çevremizdeki olaylar, olumsuz gelişmelerden bizlerin de uzak duramayacağını gösteriyor.

İşte, doğa harikası Gökova'nın ortasına dikilen kirlilik abidesi, Gökova Termik Santrali... Ardından, Alağa Gencelli'ye yapımı planlanan Termik Santral... İşte, her geçen gün daha fazla elden çıkan ve kirliliği deponu haline gelen İzmir Körfezi... Kupkuru kanallarından zehirli suların aktığı verimli Kemalpaşa Ovası... Çevre kirliliğinin tarımsal üretimi tehdit ettiği Menemen Ovası... Gerekli önlemler alınmadan, siyanür kullanılarak altın çıkarılması tasarlanan Bergama Ovacık yöresi...

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, her geçen gün yeni bir olumsuzluk çevremizi etkiliyor. İzmir Körfezi, sanki yeterince tehdit altında değilmiş gibi, Büyükşehir Belediyesi tarafından daha da katledilmeye çalışılıyor. Gerek Kordon önüne, gerekse Karşıyaka sahiline yap - sata

verilirken, diğer yandan park için hibe edilmiş alana ağaçları keserek dikilen yapılar; Dünya Zirvesinin toplandığı günlerde, sanki onunla alay edercesine, çevre yasalarını ayaklar altına alan girişimlerden bazılarıdır.

16 Mayıs 1990'da yayınlanan Uluslararası Bergen Çevre ve Kalkınma Konferansı sonuç Bildirgesinde şöyle deniyor ; "Çevre ve insan sağlığı üzerinde önemli etkileri olabilecek projelerde, halkın bilgilendirilmesi ve planlama aşamasında ilgili kişi ve kurumlara danışılması taahhüt edilmiştir." Biz yetkililerden tüm insanlığı ilgilendiren bu taahhütün altına imzalarını atmalarını istiyoruz.

İzmir ve yöresinde, çevre için yapılacak pek çok iş var. Sahillerden otoyollar geçirileceğine, Körfezi iyileştirecek Büyük Kanal Projesi ciddiyetle ele alınmalı, bu arada karayolunun yükünü hafifletecek olan deniz trafiği canlandırılmalıdır. Kirliliği atık üretim tesisler, gerekli arıtma önlemleri alınarak kent dışına taşınmalı, Çiğli'deki ve çöp fabrikalarındaki atık depolarında, tekniğine uygun koruma uygulanmalıdır. Atık depolanırken, yeraltı sularının zarar görmemesine azami çaba gösterilmelidir. Tahtalı barajı, gelecekte İzmir'in en önemli su kaynağı olacaktır. Bu bölgenin koruma altına alınmasına yetkililer şimdiden dört elle sarılmalıdır. Benzer şekilde, daha şimdiden ağaçların katledildiği Atatürk Ormanı da koruma altına alınmalıdır.

Hava kirliliği şimdiden kentin ana sorunlarının başında yer almaktadır. Bu, doğal gaz projesini, İzmir'in öncelikli projelerinden birisi durumuna getirmektedir.

Çocuklarımıza nasıl bir dünya bırakacağız ? Hemşerilerimiz bu soruyu ortaya atıp, çevre yasalarını hiçe sayan yöneticilerin karşısına dikilmelidir. 20 yıl önce Stockholm Bildirgesinde dendiği gibi :

"İnsanoğlu, şimdiki ve gelecek nesillerin çevresini korumak ve geliştirmek konusunda kutsal bir sorumluluk taşıyor !"

ÇED RAPORU

sa bile; sürekli -yeterince hızlı ve çok hassas deneyleri içeren bu analizler aylık büyük ek maliyet getirecektir. Kaldı ki böylesi "bağımsız" bir laboratuvar henüz ismini duyurmamıştır.

3.1.3. Bu analizlerin sonuçlarının değerlendirilmesi sadece şirket elemanlarınca mı yapılacaktır? Yoksa, belli kurum ve kuruluşlar; örnek alımı, analiz neticelerinin değerlendirilmesi ve endişeye veren bir durum ortaya çıktığı takdirde gerekli tedbirlerin alınması gibi faaliyetleri üstlenecek midir?

19. sayfadan devam

Kısaca; işletme süresince alınacak tedbirlerin ve uygulanacak yaptırımların kimler tarafından organize edileceği belirsizdir.

4. TMMOB İl Koordinasyon Kurulu olarak, gerek sözü geçen firmada çalışan teknik elemanlarla, gerekse kamu ile ilgili diğer gerçek ve tüzel kişilerle bilgi alış-verişi yapmaya ve teknik detayları incelemeye devam edeceğiz.

Ancak, EUROGOLD MADENCİLİK A.Ş. Birinci derece deprem bölgesinde yer alacak, tehlikeli

atıklarını açık sahada depolamayı planlayan bir işletme için kamuya yeterince açıklanmamış bir projenin yanı sıra, yetersizlik ve belirsizlikleri olan bir ÇED raporu ile, ruhsat almak üzere yasal işlemlerini devam ettirmektedir. Yetkili mercilerin ruhsat işlemlerini acele ile neticelendirme yoluna gitmeyeceklerinden eminiz. Aksi takdirde, yurdumuzda yeni bir YAP-İŞLET-TERK ET modelinin yerleşmesi kaçınılmaz olacaktır.

Bergama Ovacık Altın Madeni İhtisas Komisyonu

Y A N G I N

Bir işyerinde çalışanların işlerini kaybetmelerinin en çabuk ve en kesin yollarından biri, çalıştıkları yerlerde bir yangının başlamasına izin vermeleridir.

Amerika'da yapılan (Ulusal) istatistiklere göre önemli yangınlar geçiren fabrikaların % 40'ından fazlası bir daha yeniden inşa edilmemiş ve tekrar açılmamıştır. Bunun anlamı, kuşkusuz yangın nedeniyle birçok insanın işini kaybetmesidir.

Ümidimiz, bizlerin küçük bir yangınla bile karşılaşmamasıdır. Bununla beraber, bir yangın her zaman olabilir. Yanabilen herhangi bir şey nerede varsa, orada yangın olasılığı vardır. Her fabrika, ofis ve evde ise yanabilir eşyadan bolca vardır.

Yanabilir eşya düşünülürken sadece ağaç, tahta, pamuk ve tanklarda veya varillerde ki yağlar, solventler düşünülmemeli, aynı zamanda iş tezgâhlarının altındaki ve karanlık köşelerdeki süprüntüler, yağlı lekeler ve parçalar, elektrikli teçhizatın kauçuk izolasyonları, dolaplardaki giysiler ve hatta insanların kendileri düşünülmelidir. Dökülmüş veya ısıtılmış bazı maddelerin yanabilir buharlar çıkarabileceği hatırlanmalıdır.

Yangının başlayabilmesi için, yanmayı sağlayan sadece üç şey gereklidir. Yanabilecek herhangi bir şey (yakıt), ısı ve hava (oksijen). Bu üçü bir araya getirilerek reaksiyon zinciri tamamlanırsa yangın başlayabilir.

Bunları bir araya getirebilecek bir çok yol vardır. "Sigara İçilmez" alanların birisinde sigara yakıldığında, bir köşeye veya bir tezgâhın/makinasının altına fırlatılan bir kibrit veya sigara kolay ve genel bir tutuşturma kaynağıdır.

Sigara veya kibrit atıldığında genellikle söner, fakat bazen tam olarak sönmez. Eğer sönmemiş ise ve kolay yanabilen herhangi bir şeyin üzerine düşmüşse, bir yangın için gerekli olan etmenlerin hepsi bir araya gelmiş demektir.

Yangının başlamasına neden olabilecek diğer pek çok etken vardır - aşırı ısınmış mil yatağı, aşırı ısıtılmış tanklar ve tavalar, kazanlar, tencere-ler, aşırı ısıtılmış fırınlar, kısa devreler (elektrik), kontrol dışına çıkmış kimyasal işlemler ve statik elektrik bun-

Mustafa TAŞYÜREK

KORDSA A.Ş.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Şefi

lardan hemen akla gelen sadece bir kaç.

Her ne kadar, sadece yönetim bazı yangın nedenleri hakkında bazı şeyler yapabilirse de, herkes yangınların önlenmesi konusunda çok önemli yardımlarda bulunabilir.

Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

1. Çalışılan bölgeyi temiz ve düzenli bulundurmak, süprüntü ve diğer yanabilir malzemelerin birikmesini önlemek,

2. Boya bulaşmış ya da yağlı paçavraları bu amaç için yapılmış kapalı bidonlara (kaplara) atmak,

3. "Sigara İçilmez" kuralının konulduğu her alanda bu yasağa uyumak,

4. Yangın kapılarının yakınlarına malzeme koyarak görülmesini engellemek ve çıkışları, merdivenleri, yangın yollarını ve yangınla mücadele teçhizatına erişebilme yollarını engellemek,

5. Yanabilir malzemeleri fırınların, izole edilmemiş düşük basınçlı kazanların, bacaların veya soba borusularının yaklaşık yarım metre yanına veya arkasına koymamak ya da böyle bir malzemeyi fırınların veya izole

edilmemiş kazanların 125 cm önüne koymamak,

6. Herkesin sorumluluk alanı dışında bile olsa, her bir yangın tehlikesini derhal ilgililere bildirmek.

Aynı zamanda, bir yangın durumunda herkesin bilmesi gereken bir çok şey vardır.

✓ Çıkışlar öğrenilmelidir, böylece gerektiğinde çabucak dışarı çıkılabilir.

✓ Bir yangının farkına varıldığında alarmin nasıl çalınacağı öğrenilmeli ve yangın söndürülmeye başlanmadan önce alarm çalınmalıdır. Çünkü yapılan araştırmalar göstermiştir ki bazı kişiler alarm çalmadan/vermeden önce saptadıkları yangını kendileri söndürmeye kalkışmış ve başaramayınca da yanmışlardır.

✓ Yangın söndürücüleri ve diğer yangınla mücadele araçlarının yerleri öğrenilmelidir.

✓ Bu teçhizatların nasıl çalıştırılacağı - nasıl kullanılacağı ve hangi tür yangınlara ne çeşit söndürücü ile müdahale edileceği öğrenilmeli / öğretilmelidir.

Yangınlar önenebilir. Yine de eğer bir başlarsa neler yapılacağı bilinmelidir. Yangınların işimizi ve yaşamımızı almasına izin vermemiz, ona karşı bilinçli olmamıza bağlıdır.

BODRUM ORTAKENT GEZİSİ

18 - 19 Temmuz tarihlerinde
Bodrum Altınkaya Motel'e gezi
düzenliyoruz.

GİDİS:

17 Temmuz 1992, Saat: 18.00'de
Gündoğdu Meydanı'ndan hareket.

DÖNÜŞ:

19 Temmuz 1992, Saat: 18.00'de
Motel'den ayrılış.

ÜCRET:

300.000.- TL/KİŞİ (Ücrete, sabah,
öğle, akşam yemekleri, konaklama,
yol dahildir.)

Başvuruların 10 Temmuz 1992 günü
saat: 18.00'e kadar Şubemize
yapılması gerekmektedir. Başvuru
sırasında ücretin 1/3'ü peşin
alınacaktır. Katılım 40 kişi ile
sınırlandırılmıştır.

HOBBY TUR

Balıkçılıkla ilgilenen üyelerimizi
tekne ile balık avlamaya
götürüyoruz.

Ücret:

100.000.- TL/kişi

Tarih:

26 Temmuz 1992

Saat: 8.30

İzmir Şubesi önünden hareket
edilecektir.

Katılım 40 kişi ile sınırlandırılmıştır.
Başvuruda öncelik esas alınacaktır.
Başvurular 22 Temmuz Çarşamba
saat: 18.00'e kadar Şubemize
yapılabilir. Ücrete ulaşım, tekne kira
bedeli ve öğle yemeği için balık
dahildir. Balık avlamak isteyen
üyelerimizin oltalarını da getirmeleri
uygun olacaktır.

3.İZMİR İKTİSAT KONGRESİ VE EKONOMİDE TERCİHLER

4-7 Haziran 1992 tarihlerinde İzmir'de toplanan 3. İzmir İktisat Kongresi Türkiye'nin dünya ekonomisindeki konumuna şekil veren uluslararası rekabet koşullarının yeni özellikler kazanarak büsbütün sıkışmaya başladığı bir dönemde gerçekleştirildi. Bu özelliklerden belki de en dikkat çekicisi teknoloji yaratma potansiyelinin uluslararası rekabetin en önemli faktörlerinden biri haline gelmesidir. İkincisi, ekonomilerin uluslararasılaşmasındaki hızlanma nedeniyle gerek arz gerekse pazar bakımından çok daha zorlayıcı bir dönemin başlamış olmasıdır. Bir yandan AT ile bağları, diğer taraftan da Karadeniz Ekonomik İşbirliği Konseyi (KEİK) ve yeni Asya cumhuriyetleri ile filizlenmekte olan ilişkileri ve şimdiden % 30'u aşan ihracat/GSMH oranıyla Türkiye bu dönemde yüksek potansiyeller taşıyan fakat aynı zamanda da kritik bir konumda yer almaktadır.

3. İzmir İktisat Kongresi bu özelliklerin gerektirdiği ekonomi politikalarını yaratıcı bir biçimde ele alınmasına ne ölçüde katkıda bulunmuştur?

Komisyon çalışmaları sonbaharda yayınlanacak olmakla birlikte bu konuda şimdiden bir değerlendirme yapılabilir.

MAKROEKONOMİK İSTİKRAR

3. İzmir İktisat Kongresi'nde makroekonomik politikalara oldukça geniş yer verilmiş, makroekonomik istikrar sağlayacak ekonomi politikası araçları üzerinde önemle durulmuştur. Türkiye gibi yeterince kurumsallaşmamış bir ülkede gerçekleştirilmesi çok büyük güçlükler taşısa da, makroekonomik istikrar konusunda dünyada elde edilen deneyim birikiminin ve teorik çalışmaların katkısıyla bugün artık bu konuda ekonomi politikalarını oluşturup uygulayanların elinde eskisine oranla daha etkili araçlar mevcuttur. Kuşkusuz makroekonomik istikrar ekonominin gücü açısından vazgeçilmez bir hedeftir. Ancak bu faktör bir ülke ekonomisinin gelişme potansiyeli, uluslararası rekabet gücü için gerekli faktörlerden yalnızca biridir.

TEKNOLOJİ

Dünya ekonomisinde mikroelektronik, genetik mühendisliğinin, yeni malzeme biliminin, ileri otomasyonun giderek daha çok devreye girmesi, bilim ve teknoloji üretme potansiyelinin öne çıkması karşısında Türkiye'nin konumu ise, Makina Mühendisleri Odası tarafın-

Yusuf IŞIK İktisatçı

dan TMMOB adına düzenlenen 1991 Sanayi Kongresi'nin aksine, 3. İzmir İktisat Kongresi'nde irdelenen konular arasında büyük bir yer tutmamıştır. Ege ve Eskişehir Sanayi Odalarının görüşlerini ortaya koyan tebliğler gibi dikkat çekici bazı örnekler dışında, teknoloji düzeyini yakalama hedefi ağırlıklı, uyumlu bir ilgi odağı oluşturmamıştır. Bu durum Kongre'nin düzenlenişindeki yetersizliklerden ileri gelmemektedir. Nedeni, Türkiye sanayiine, ekonomisine yön veren karar süreçlerinde teknoloji gelişmeye ağırlık verme gereğinin ancak duyulmaya başlamasındandır. Burada teknolojiye ağırlık vermeyi, sık sık rastlandığı gibi, "teknoloji önemlidir" denmesi olarak almıyorum. Sözünü ettiğim hedef, bilim ve teknoloji politikaları, kaynak dağılımı kararları, teknoloji transferi süreçleri, yatırım politikaları, insan gücü yetiştirme programları ve uluslararası rekabet politikalarından oluşan bir kültür içinde teknolojik gelişme yönünde bir tercih yapılmasıdır. 1980'li yıllarda, kısmen 1981 2. İktisat Kongresi'nde ağırlık noktasını oluşturan yaklaşımlardan da anlaşılacağı gibi, sanayinin geliştirilmesinde "karşılaştırmalı üstünlük" ilkesine, yani mevcut durumda ucuz ve bol olan faktörlerin tercih edilmesine adeta mutlak bir öncelik verilmiş olması Türkiye'nin 1990'lar dünyasına bir bakıma hazırlıksız girmesine yol açmaktadır. Bunun yanı sıra, aralarında kesin bir ayırım yapmak güç olmakla birlikte, genelde sanayinin ticaret ve finans kesimine oranla ekonomik kaynakların denetiminde görece olarak geri kalması da hazırlıksızlığı pekiştirmektedir. Bununla ilişkili olarak, gayri resmi sektör olarak da adlandırılan kayıt dışı, kurumsallaşmamış ekonomik faaliyetler toplamının büyüklüğü de Türkiye'nin ekonomik gelişme denklemlerini güçleştiren özelliklerden biridir.

SOSYAL BOYUT

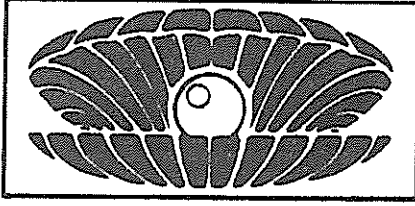
Bir ülkenin gelişmesini, gelişmenin amacı olan refahı ekonominin dar anlamda tanımlanıp ele alındığı bir çerçevede sağlamak mümkün değildir. Gelişmiş ülkelerin bugüne kadar ki evriminde, gelişmiş ekonomilere sahip toplumların dokularında sosyal boyut bugüne kadar değişik ölçü ve şekillerde de olsa

, önemli bir özellik oluşturmuştur. Bugün ülkelerin çok büyük çoğunluğunda devlet doğrudan üretici konumundan çekilir ve piyasanın rekabet kurallarına göre işlemesine yönelik işlevlere ağırlık verirken, 1980'lere kadar bir ölçüde Keynesçilikle birlikte yürütülmüş olan sosyal refah devleti ve sosyal boyutun kendisi üzerinde de kritik tartışmalar gündemdedir. Piyasa mekanizmasını asgari düzeyde tutan, merkezi, geleneksel devletçiliğe dayalı ekonomik sistemin geri dönmek üzere kalktığı bir dönemde sosyal boyutun öneminin olmadığı şeklinde bir yaklaşım, temel tercihler açısından olduğu gibi, bizaferi ekonomik gelişmenin dinamiğine ilişkin gerçekler bakımından da dayanaksızdır. Daha 21. yüzyıla girmeden, hemen önümüzdeki yıllardan itibaren bilginin ekonomik gelişmede, sanayileşmede, işletme düzeyinde nasıl en önemli varlık haline gelmekte olduğu daha iyi ortaya çıkacaktır. Bilginin sosyal boyuttan soyutlanarak, sınırlı bir kesimin elinde kalması ileride, konunun eşitsizlik yönünün yanı sıra, toplumun gelişmesinin önünde büyük tıkanıklıklar yaratacaktır. Bir bakıma dünyada Kuzey-Güney farkının büsbütün artmasının yaratacağı tıkanma gibi. 3. İzmir İktisat Kongresi'nde işte bu sosyal boyut da ağırlıklı bir ilgi merkezi oluşturmamıştır.

SONUÇ

Ekonomik gelişme sürecinin gözden geçirilmesi ve hedeflerin tartışılması açısından yararlı bir işlev gören ve makroekonomik istikrar politikalarına bağlı olarak oldukça önemli bir yer verilen 3. İzmir İktisat Kongresi'nde 1980'lerin ekonomik karar alma süreçlerinin özelliklerinden kaynaklanan iki önemli eksiklik göze çarpmaktadır. Türkiye'nin teknoloji geliştirme potansiyelini geliştirecek uyumlu ekonomik tercihler, Ekonomik gelişmeden soyutlanamayacak sosyal boyut.

Burada sözünü ettiğim eksiklik bu konulardan az ya da çok sözedilmesinden ziyade, kritik konular sayılmamaları, ayrımlı biçimde ele alınıp alınmamasıyla ilgilidir. Ama bu eksiklik, 3. İzmir İktisat Kongresi'nden önce, 1980'lerin ekonomik karar alma süreçlerinin teknolojiyi ve sosyal boyutu geri planda tutan tercihlerinin niteliğinden kaynaklanmaktadır.

İNÇİ AKÜ

SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

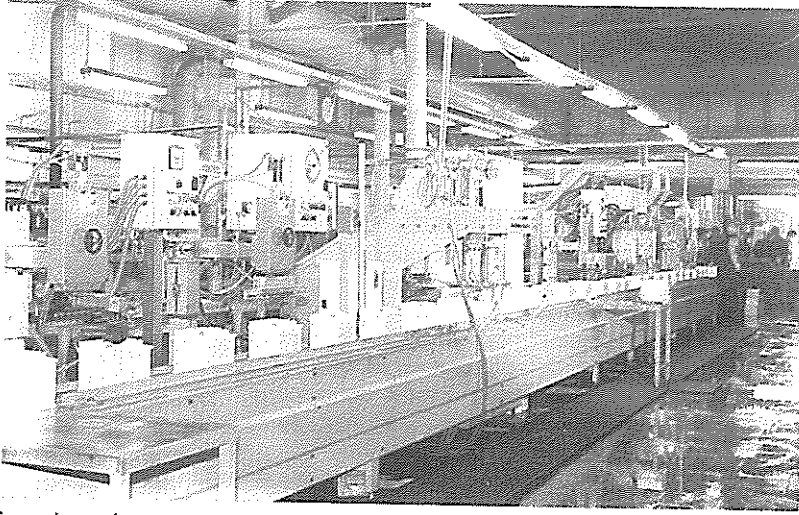
İNÇİ HOL-
DİNG A.Ş. ku-
ruluşlarından
olan İnci Akü
Sanayi ve Tica-
ret A.Ş., 1985
yılında Manisa
Organize Sa-
nayi Bölge-
si'nde modern
bir tesiste üreti-
me başlamıştır.
Daha kaliteli ve
uzun ömürlü
akümülatör
üretmeyi amaç-
layan firma, bu
nedenle, Avru-
pa'nın önde gelen firmalarından
"Akümülatörefabrik Dr. Leopold
Jungfer- (Baren Batterie) Austria"
ile lisans anlaşması yapmıştır.

İnci Akü'de bütün aküler, mo-
dern tekniklerle ve lisansör firma-
nın denetimi altında üretilmekte-
dir. Ülkemizde akü konusunda li-
sanslı üretim yapan ilk ve tek fir-
ma olarak, Alman DIN normlarına
ve TSE standartlarına uygun, ayrı-
ca bakım gerektirmeyen tarzda
üretim yapmaktadır.

-İzgara üretiminde kullanılan
düşük antimonlu özel alaşım, -
İdeal aktif malzeme formülasyonu,
-Yüksek kalite
PVC separatör,

akülerin Al-
man DIN norm-
ları uyarınca Ba-
kım Gerektirme-
yen (Maintenan-
ce-Free) özelliği-
ni sağlayan en
önemli faktörler-
dir.

Aracın elekt-
rik aksamında
veya şarj siste-
minde herhangi
bir arıza olma-
dığı takdirde

aküye ömür boyu su ilavesine ge-
rek yoktur.

İnci Akü tarafından üretilen
aküler sarsıntıya mukavim (Vibra-
tion Proof) özelliğine sahiptir.

Firma, özel dizaynları ile, ağır
vasıta ve disel araçlar için Ağır
Hizmet (Heavy-duty) ve disel akü-
leri üretmektedir.

"İnci Kaptain" ve "İnci Pehli-
van" serileri, deniz araçları ve
otobüsler için özel olarak imal et-
mekte olup aşağıdaki özelliklere
sahiptir: -özel gaz tahliye sistemi
ile elektrolit buharlaşması ve taş-

masına mani
olduğundan,
bulduğu or-
tama zarar ver-
mez, -
Sarsıntıya da-
yanıklıdır, -
Plakalarının
özelliği dolayı-
sıyla, Sabit ve
yüksek enerji
sağlar, Derin
şarj-deşarj ye-
teneğine sahip-
tir, Beklemeler-
de şarj kaybını
en aza indir-
ger.

Otomotiv sanayinin orijinal
ekipman olarak %50 ihtiyacını
karşılaman İnci Akü; TOFAŞ, Rena-
ult, Otosan, Otoyal, Karsan, BMC,
AOS (ISUZU) ve GM Opel firma-
larına sürekli hizmet vermektedir.

İç pazarda, Türkiye genelinde
yayılmış 1000'e yakın bayi ve ser-
viis teşkilatı ile her noktada müşte-
rilerinin ihtiyacını karşılayan İnci
Akü'nün Avrupa ülkelerine olan
ihracatı da artan bir trendle sür-
mektedir. İhracat yapılan ülkelere
başında Fransa, Hollanda, Avus-
turya ve İsviçre gelmektedir.

Satış sonrası
servise büyük
önem veren fir-
ma, müşterilerine
akü konusunda
eğitici hizmetler
de vermektedir.

Yaklaşık 200
personelin görev
aldığı İnci Akü,
gerek kapasite
arttırımına, ge-
rekse kaliteye yö-
nelik yatırımları-
na önümüzdeki
yıllarda da de-
vam etmeyi plan-
lamaktadır.

BİLİM VE TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE TEKNİK ELEMANIN SORUMLULUĞU

Bugün, herkesin üzerinde birleştiği konsept "bilim ve teknolojik devrim". Burada devrim sözcüğü; bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin toplumsal etkilerine ilişkin bir niteleme. Bu etkilerin toplumsal yapıda ve toplumsal yaşamda köklü değişimler yaratmasına ve yaratacağına işaret eden, bunu vurgulayan bir niteleme.

Dıştan bakan bir göz için etkileri yönünden devrimsel olan "bilim ve teknolojik gelişmeler" aslında bilim ve teknoloji dünyasının kendi içinde de hem nicelik hem de nitelik açısından köklü dönüşümler olduğunun somut bir kanıtı. Bir bütün olarak bu konseptin etkilerini kavramak gerekiyor. Bilim ve teknoloji geleceğin insansız fabrikasından, insanlarla belirlenecek amaçlara uyacak yeni canlılar, mikroplar, bitkiler ve insanı da içeren çeşitlilik fotoğraflarının uzak olmadığını bize söylüyor. Bu tür fotoğraflara bakarken amacımız teknolojiyi üretmeden, teknolojiyi üreten bilimi üretmeden yarının dünyasında onurlu bir yer edinmenin olanaksızlaşacağını kavrayabilmek olmalıdır diye düşünüyoruz.

Bugün bilim daha çok bilim üretmek için ürettiği teknolojiyi kullanmaktadır. Bilim ürettiği teknolojiyi (süper bilgisayarları) bir üst düzeyde yeniden bilim üretebilmek için kullanmaktadır. Örneğin, bir Boeing 767'nin kanatları bugün mühendislerce bir süper bilgisayardan yararlanarak bir hafta içerisinde tasarlanabilmekte ve denenebilmektedir. Süper bilgisayarlar da aşılma zorunda; çünkü daha çok teknoloji üretmek için daha çok bilim üretmeye gerek var. Böylelikle bilim ve teknoloji sarmalının kesintisiz yükselişi sürecektir.

Bilim ve teknolojinin kendi içindeki dönüşümü bizim için ne anlama geliyor? Açıkça gözlemlediğimiz şu; teknoloji bilimin egemenlik alanına taşınırken bilim de artık teknolojinin geçerli olduğu bir dünyaya doğru, "günlük pratik" düzlemine doğru üretici bir güç olarak taşınıyor. "Günlük pratik" sınırlı üretimdir, tarımsal üretimdir ve hizmet üretimidir. Sınırlı üretim öz ve biçim değiştiriyor. Tarımsal üretim öz ve biçim değiştiriyor. Bu

İrfan ŞEN / Makina Mühendisi

değişim giderek hızlanıyor, bilim ve teknolojinin maddi üretimdeki rolü ve yoğunluğu artıyor. Teknolojik yenilenmenin emek verimliliği artışıdaki payı giderek yükselmektedir. Bütün bu gelişmelere paralel olarak ülkenin gelişmişlik düzeylerinin belirlenmesindeki kriterler değişiyor.

Örneğin bir ülkenin gelişmişlik düzeyini ihraç malları içerisindeki "sınai mamul" oranı değil "yüksek teknoloji" oranları belirliyor. Onun ötesinde "yüksek teknoloji ürünleri"ndeki dış ticaret dengelerine de bakılıyor. ABD, Japonya ve Ortak Pazar ülkeleri arasında yapılan karşılaştırmalarda en çok sözü geçen kavram "teknoloji açığı" oluyor. Bilim ve teknoloji, sanayi, bütün üretim sektörlerini yeni kavramlarla düşünmeyi zorlamaktadır. Yeni kavramlarla düşünmenin, düşünebilmenin günümüz Türkiye'sinde yaşamsal bir önemi bulunmaktadır.

Bugün bir sanayi ülkesi olmayı yada onu bir tarafa bırakın, bir tarım ülkesi olmayı bile eski normlar, eski kalıplar içinde düşünmek olanaksızlaşıyor. Bilim ve teknoloji üretimi bir yana bırakılarak yarının dünyasında onurlu bir yer alınmaz. Gen teknolojisine egemen olmadan yarının dünyasında tarım ülkesi bile olunamaz. Bu olgunun farkına varılmadan, bu kavranmadan, bu kabullenilmeden her hangi bir entegrasyona katılarak çıkış yolu bulunamaz. Olsa olsa o entegrasyonun bir kenar mahallesidir.

TEKNİK ELEMANLARIN SORUMLULUĞU

Gelişmekte olan ülkelerin teknik elemanlarının sorumluluğu burada başlıyor. Çünkü dünyada değişim önce bu insanların bilim ve teknoloji dünyasında başlıyor. Gelişmekte olan ülke teknik elemanlarının o büyük değişim yaratmadaki payları pek az. Ama ne de olsa onlar o dünyanın bir parçasıdır. Orada olanı ve biteni pek çok kişiden daha iyi anlayabilirler.

Öğrenmek ve bilmek, anlatmak ve öğretmek sorumluluğunu birlikte getirir. Bu olgu bir başkalarına devredilemeyecek bir görevdir.

Şu anda üretici güçlerde niteliksel önemde gelişmeye yol açan yeni üretici güç "bilim ve teknoloji" dönemine girmiş bulunmaktayız. (*) Geçmişteki bu tür gelişmelerden farklı olarak bu yeni üretici güçler olgusunun doğrudan etkilerini bir grup ülkede değil hemen tüm dünyada değişik derecelerde de olsa duyurmaktadır. Bu yüzden bugün tüm dünyadaki insanların sorunlarını düşünüş ufkunda bu üretici güç gelişiminin muhtemel imkan ve sonuçları giderek daha büyük merkezi bir yer tutmaktadır.

Bilim ve teknoloji yani yeni üretici güç olgusu, organizasyonel yapı içinde emeğin kullanımı farklı düzeylerde gerçekleşirken nitelikli emeğin hızla niteliksiz hale dönüşümü sonucunu da almaktadır. Emek sürecindeki teknik gelişmeler bazındaki bu bağımlılık ilişkisi çalışanı giderek makinanın veya yaptığı işlemlerin kölesi haline getirirken ortaya koyduğu ürüne ve kendine yabancılaşmasını da beraberinde getirecektir.

Bu süreç kol emeğinden kafa emeğine doğru bir dönüşüm durumudur. Emek sürecinde karşılaşılan niteliksizleşme sorunu kullanılan yeni teknolojilere bağımlı olarak artmaktadır. Bu sorun yalnızca emek sürecinde bir niteliksizleşme sorunundan öte çalışma sisteminin transformasyonuna da yol açarak bazı mesleklerin kaybolmasına neden olmaktadır.

Üretim sürecinde görevleri bilim ve teknoloji üretmek ve uygulamak olan mühendisler bu sürecin olmazsa olmaz koşulu haline gelmektedirler. Üretim sürecinde insanın üretici-yaratıcı yönünü geliştirebilme olanağına sahip mühendisler bilim ve teknoloji dönemini kavrayarak diğer toplumsal değişime öncülük edebilecekleri nesnel sorumluluk zorunluluğuna sahip olmalıdırlar.

(*) Kapital I. Cilt'de "Bilim üretici güç olmuştur" diye yazar.

Yetişen beyinleri kitaplarla beslemeyen uluslar yıkılmaya mahkumdurlar! OVIDIUS

1991 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı

Hazırlayan: TMMOB
Makina Mühendisleri Odası

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yayını
Yayın no: 148/1

Bilim ve teknolojideki olağanüstü gelişmeler ve ekonomilerin uluslararasılaşması sürecinde Türkiye sanayiinin konum ve geleceğinin saptanması, 1991 Sanayi Kongresi'nin ana temasını oluşturmuştur.

Kongre'de bu çerçevede Türkiye'nin "ileri teknolojileri edinme, özümseme, üretim alanına yayma ve edindiği teknolojiyi bir üst düzeyde yeniden üretilebilir hale getirmeye çalışması" konusunda ne kadar yol alabildiği ve uluslararası işbölümünde daha ileri bir konuma yükselebilmesi için teknoloji alanında başka neler yapması gerektiği de irdelenerek tartışılmıştır.

Ayrıca söz konusu saptamanın yapılabilmesi için bilimsel ve teknolojideki olağanüstü gelişmeler ve ekonomilerin uluslararasılaşması sürecinde dünya sanayii ve "yeni sanayileşen ülkelerin" sanayileşme deneyimleri gözden geçirilmiş ve bunun ışığında Türkiye sanayii sektör düzeyinde irdelenmiştir.

Kitapda, teknik eğitim, kalite, teknoparklar, çevre ve sanayileşme gibi farklı konularda sunulan 30 bildirisi yer almaktadır.

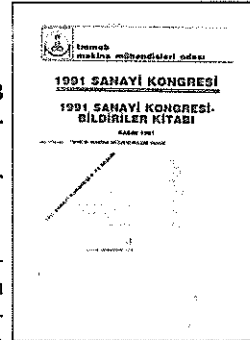
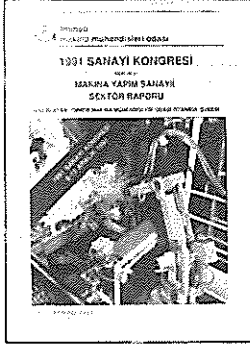
1991 Sanayii Kongresi Makina Yapım Sanayii Sektör Raporu

Hazırlayan: TMMOB
Makina Mühendisleri Odası
İstanbul üyesi

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yayını
Yayın no: 149/5

1991 Sanayi Kongresi'nde, Türkiye sanayiinin geleceğe yönelik gelişme dinamiklerinin belirlenmesiyle birlikte uygulanagelen sanayii politikalarının değerlendirilmesine ve yeni önerilerin gelişmesine olanak tanıyacak bir yaklaşım çerçevesi temel alınmıştır. Bu yaklaşıma yönelik verilerin toplanması ve değerlendirilmesiyle ilgili sektör irdellemelerinden biri de Makina Yapım Sanayii Sektörüdür.

Sektör raporunun kapsamı belirlenirken, Uluslararası Sanayii Tasnifi (International Standart Industrial Classification) ile Uluslararası Ticaret Tasnifi gözönüne alınmış, Devlet Planlama Teşkilatının 5 Yıllık Kalkınma Planı ve yıllık programlarda kullandığı imalat sanayii tasnifi de incelenmiştir. Uluslararası kuruluşlarla ve D.P.T. tarafından sektör içine dahil edilen dayanıklı tüketim malları ile diğer elektrikli makinalar kapsam dışı bırakılmıştır. Proje aşamasından üreti-

me, pazarlamadan satın almaya kadar farklı bir örgütlenme gösteren bu mallar, kapsam dışı tutulmuştur.

Vitrinde Yaşamak

Yazarı: Nurdan Gürbilek Metis
Yayımları, 1992, 117 sf.

Nurdan Gürbilek, kitabında "1980'lerin kültürel iklimi" ni anlamaya ve çeşitli yüzleriyle çözümlemeye çalışıyor. 1980'lere nereden bakıldığına, ne umulduğuna yada neyin yitirildiğine bağlı olarak çeşitli 1980'lerden sözedilebileceğini söylüyor.

Gürbilek'e göre 1980'lere damgasını vuran iki temel yapı var. Birincisi baskıcı, yasakçı, devlet şiddetinin olduğu yapı. İkincisi ise, toplumun daha az tanışık olduğu, yasaklayıcı değil oluşturuca, kışkırtıcı bir iktidar yapısı. Bu iki yapı zaman içinde değişip birbirinin yerini almayıp, etkili olabilmek için birbirine ihtiyaç duyan, meşruluklarını birbirine borçlu biçimler olarak ortaya çıkıyor.

"Uzun süre kültürümüzün kaderi olacak bir özellik, bu çelişkili yapının bir sonucudur" görüşünü Gürbilek bize olayları irdeleyerek aktarmaya çalışıyor.

Requiem- Zamandı Şi Sessizlik Saati

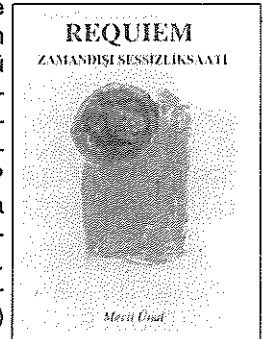
Yazarı: Mecit Ünal Belge Yayınları, İstanbul 1991

"Mecit Ünal'ın şiirlerini, düzyazılarını ve mektuplarını sadece Almanca'ya çevrilmiş biçimlerinden tanıyorum. Diyorum ki, bu genç adam -yaşama şansı olursa- 20 yada 30 yıl içinde Türk Edebiyatı'nın en büyüklerinden birisi olacaktır."

"Requiem" in önsözünü de kaleme alan Alman yazar Angelika Mechtel, Mecit Ünal için yukarıdaki satırları yazmış. 1961 Sivas doğumlu olan şair, 1980 Kasım'ının olağan dışı koşullarında İstanbul'da tutuklanır. 1984'de hakkındaki dava açılabilir. Savunmasını ise ancak 1988 Ocak ayında yapar. 1988 Mart ayında idama mahkum edilir. 1991'de çıkarılan tahliye yasasıyla serbest kalır ve askere alınır.

Ünal, 1989 Yunus Nadi Röportaj Ödülü'nü kazanmış ve Alman PEN Kulübü'nce onur üyesi seçilmiştir. Çıktığı sürece, Sokak ve Demokrat dergilerinde ilgiyle karşılanan Lali Berte'ye Mektupları'nı yazmıştır.

Kitaba adını veren Requiem başlıklı şiiri şöyle başlıyor:
Conchita/ Lament/ Los Feliz, içimde bir kent yanıyor diyorum da inanmıyorlar. (Dışarda bir ağızdan belgeler söylemiyor. Ben içerde yatıyorum uzupun, ölü. Usulca biri doku-nuyor omzuma. Belgiler sustu, diyor. Belgiciler dağıldı. Anma töreni bitti. Ay çıktı... Neredeyse son haberler okunacak, hadi sen de kalk artık. Anlamı yok her ölümü kendinde yaşamının. Bak, alnın kanıyor işte. Gülüyorum. Kanayan alnım değil ki! İçimde bir kent yanıyor. Ölüm bir kere vardır, ay nerde? İçimde bir kent yanıyor diyorum da inanmıyorlar. Yangından söz edin-ce kapkara kül yağıyor üstüme. Ölüm bir kere vardır. Sonrası/ yalnızca/ kanıksamalardır.)

Hazırlayan: Ali Rıza Kat

SOLDAN SAĞA:

1. (1828 - 1913) Fransız mühendisi, soğutma sanayii alanında incelemeler yaptı ve yapay buz üretimi üstünde çalıştı. Özel bir biçimde donattığı "Frigorifique" adlı bir gemiyle, ilk olarak Roven ile Buenos Aires arasında kendi yöntemleriyle soğutulmuş et taşıdı.(1876) 2. Batı Anadolu köy yiğidi - İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık - Yakıt olarak çevre havayı kullanan ve pervanelerin yardımı olmaksızın doğrudan doğruya tepki ile çalışan iki ucu açık boru biçiminde itici. 3. Düzgün itmelerin etkisiyle bir salınım genişliğinin artışı - Yardım amacıyla toplanan para. 4. Ağaç, kumaş vb.den yapılmış bir kanal içinde hareket ederek açılıp kapanan perde - Kükürtün simgesi - Gerçek - Dünya Yazarlar Birliği. 5. Tehlikede olana yapılan yardım - Oran. 6. Eskiden lise derecesindeki okullara verilen ad - Mabet. 7. Duyu ve hareket uyarılarını beyinden organlara, organlardan beyine ileten beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet - Yabancı - Büyüleyici şarkılarıyla, denizcileri tuzağa düşüren yarı kuş, yarı kadın tanrıça. 8. Şenliklerde, geçit yapılacak caddelere geçici olarak kurulan yazılar ve çiçeklerle süslenen kemer - Stronsiyumun simgesi - Bir tür başlık - Madun. 9. Kaslarda ve özellikle eklemlerde kendini gösteren ağrılı hastalıkların genel adı - Öç almayı amaçlayan gizli düşmanlık. 10. Duman lekesi - Türk Standartları Enstitüsü - Sarkaç, rakkas. 11. Anadolu'nun güneybatısında Antalya yöresi ile Muğla yöresi arasında kalan dağlık bölge ve eski çağda bu bölgede yaşamış bir ulus ve devlet - Kimyada bir element - Askerlikte "yürü" komutu. 12. İsim - ABD Nebraska'da bir kent - Gölgebalığıgillerden, Akdeniz'de yaşayan, vücudu yassı, pullu, eti lezzetli bir balık. 13. Obje - Enemek işi - İlişkin. 14. Silah patlayınca çıkan tok ses - Müzikte bir nota - Yerine kullanma - Birinden birinin olacağı sanılan iki iş için kullanılır. 15. Giysilerin, yorgan çarşaflarının, yastık kılıflarının vb.'nin gereken belirli yerlerine iplikle örülerek, parça geçirilerek veya biye ile yapılan küçük yarık - Makam, mevki - Tantalın simgesi - Hemşirelerin giydiği başlık.

YUKARIDAN AŞAĞIYA :

1. 1742 yılında bugün yaygın olarak kullanılan yüz derecelik termometre ölçüsünü belirleyen ve bu termometre derecesine sonradan adı verilen Anders (1701 - 1744) ön adlı İsveçli fizikçi ve astronom - Motorlu taşıtlarda motorun en az yakıtla çalışma ayarı. 2. Hafniyumun simgesi - Türk Malı - İzmir Ticaret Odası - Yalnız düşünce ile kavranabilen. 3. Hareket halinde olan bir cisim üzerinde havanın yarattığı etkiyi inceleyen bilim - Kayak. 4. Yoketme. 5. Güney Kafkasyalı bir halk ve bu halktan olan kimse - Azeri halk müziğinde bir çalgı - Yapılan iş, edim, fiil.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

6. Ruhî çözümleme açısından cinsel eğilimler ve bunlardan doğan isteklerin tümü - Tarihi koruma alanı - Bir renk. 7. Herhangi bir şeyi, neyse o yapan nitelik, kip karşıtı - 1885 yılında en önemli eseri olan "Böyle Buyurdu Zerdüş'tü" yazan 19. yüzyıl sonlarına doğru Almanya'nın içine düştüğü ahlaksızlığı ve ikiyüzlülüğü eleştirerek diğer eserlerinde de ele aldığı "Üst İnsan" görüşünü savunan Friedrich ön adlı Alman düşünürü. 8. İran'dan geçerek Kuzey Hindistan'a yerleşen halk - Doğal demir ve kalsiyum silikat. 9. 1937 yılında İspanya İç Savaşı'na katılan önemli eserleri, Çanlar Kimin İçin Çalıyor ve Silahlara Veda olan Hemingway soyadlı Amerikalı yazar - Bir nota - llave. 10. Bir sınırdan geçebilmek için verilen yazılı izin - Bütün maymun türleri ve bazı bilginlerin sınıflamasına göre insanları içine alan memeliler takımı. 11. Müzikte bir nota - (saç için) uzun, sarı ve yumuşak - Bir aletin, bir aracın veya bir biçimin ana çizgilerini gösteren çizim. 12. Bir sayı - Trafikte en uzun araç - Dogma. 13. Bir yarışın belirli uzaklığı kapsayan bölümlerinden her biri - Çanakkale'ye 70 km. Ezine'ye 18 km. uzaklıkta Çığır Dağı üzerinde bulunan antik kent. 14. 15. Yüzyıldan başlayarak İtalya'da ve Avrupa'da ortaçağdan sonra hümanizmin etkisiyle ortaya çıkan klasik ilkçağ kültür ve sanatına dayanarak gelişen bilim ve sanat akımı - Su yosunları. 15. Bir geyik türü - İnsan öldüren kimse -Aşama, merhale

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. ANDRE MARIE AMPER 2. NE - AFAT - TV - AA 3. TRANSLİTERASYON 4. RUS - AT - ANİ - ATİK 5. ODEON - ULEMA - AD 6. PANTEON - NAKİL 7. O - KO - RUA - BAL - PA 8. LERMONTOV - LOKUM 9. O - ODSİT - ADİ - AS 10. JANT - TU - NOTER 11. İS - İNORGANİK - ER 12. KAVURMA - AKSATA 13. KEL - MEALEN - EL 14. ERGEN - ARMONİZE 15. Pİ - ANKA - KAT - LR

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. ANTROPOLOJİ - KEP 2. NERUDA - ASKERİ 3. ASENKRON - ALİ 4. RAN - OTOMOTİV - GA 5. EFSANE - OS - NUMEN 6. MALT - ORNİTORENK 7. ATİ - UNUTTURMA 8. TAL - AD - GALA 9. İTENEK - VANA - ERK 10. EVRİM - DONANMA 11. ANALİTİK - OT 12. MASA - ALO - EKSEN 13. PAYTAK - KAR - ALİL 14. OİDİPUS - ET - ZR 15. RENK - LAM - TRAKE.

ÜYELERİMİZE İNDİRİMLİ FİYATLARLA TATİL OLANAĞI

HOTEL ANKA

Gümbet - Bodrum

Tel : 9 - 6141 - 8217 (4 Hat) Fax : 9 - 6141 - 6194

İki kişilik Oda	May/Ekm	Haz/Eyl	Tem/Ağu
İki kişi + açık büfe	200.000	300.000	400.000
Bir kişi + açık büfe	150.000	225.000	300.000
Üç kişi + açık büfe	280.000	420.000	560.000

- Fiyatlara KDV ve servis dahildir.

- 0-5 yaş grubu ücretsizdir. (5 yaş hariç)

- 5 - 12 yaş grubu % 50 indirim tabidir. (12 yaş hariç)

™Yukarıdaki fiyatlar otelin normal fiyatlar olup indirim, sunulan fiyatlar üzerinden % 10 şeklindedir.

MOTEL ALTINKAYA

Ortakent - Yahşi Yalısı - Bodrum Tel: 9 - 614 - 83 019

Fax: 9 - 614 - 83 029

- Odalar 2 veya 3 kişiliktir.

- Ücretler kişi başındır.

- Üç kişilik odalarda üçüncü kişi çocuk ise;

0-6 yaş % 50 indirim

7 - 11 yaş % 30 indirim

- Konaklama çeşitleri (kişi başına):

Tam pansiyon (yatak + 3 öğün yemek) 120.000.- TL

Üyelerimize % 17 indirimle 100.000.- TL

Yarım pansiyon

(yatak + kahvaltı + bir öğün yemek) 90.000.-

Üyelerimize % 17 indirimle 75.000.-

Yatak + kahvaltı 65.000.-

Üyelerimize % 17 indirimle 55.000.-

DOMİNO HOTEL (*)

Asarlık Mevkii - Gümbet - Bodrum

Tel: 9 - 6141 - 27 51 Tlx: 50106

	Oda+Kahvaltı	Yarım Pansiyon
2 kişilik odada 1 kişi	139.000.-	131.000.-
2 kişilik odada 2 kişi	192.000.-	278.000.-
3 kişilik odada 3 kişi	255.000.-	384.000.-

HOTEL AMPHORA (*)

Küçükdeniz - Eski Foça

Tel: 9 - 54 31 - 28 06 Fax: 9 - 54 31 - 24 83

Tüm yıl boyunca üyelerimize % 25 indirim uygulayacaktır.

İki kişi Oda + Kahvaltı 200.000.-

Bir kişi + Oda + Kahvaltı 100.000.-

0 - 10 yaş grubu çocuklara ücretsizdir.

KALYON PANSİYON (*)

Büyükdeniz Sahil Cad. No: 71 - Eski Foça

3 Oda kapasiteli pansiyon, tüm yıl boyunca üyelerimize % 30 indirim uygulayacaktır.

Tabildot ücreti (indirimli) 15.000.- TL/öğün

İki kişi Oda + Kahvaltı 150.000.-

Bir kişi Oda + Kahvaltı 75.000.-

İlave yatak 50.000.-

0 - 10 yaş grubu ücretsizdir.

OTEL BEYHAN (*)

Celemiş Köyü Patara - Kaş - Antalya Tel: 9 -3215-50 96

Fax: 9-3215-50 07

İki kişilik oda - yarım pansiyon 224.000.-

Tek kişilik oda - yarım pansiyon 152.000.-

ÖZKAVAK OTEL (*)

Antalya Tel: 9 - 31 - 45 40 67 Fax: 9 - 31 - 44 19 11

Oda fiyatı yalnız yatak 50.000.- TL/kişi

Oda + kahvaltı 60.000.- TL/kişi

Yarım pansiyon 75.000.- TL/kişi

Tam pansiyon 90.000.- TL/kişi

DELFIN OTEL (*)

Antalya Tel: 9 - 31 - 23 11 20 Fax: 9 - 31 - 23 11 28

1 Odada tek kişi Yarım pansiyon 120.000.-

1 Odada 2 kişi yarım pansiyon 180.000.-

1 Odada üç kişi yarım pansiyon 230.000.-

Çocuk indirimi :

0 - 2 yaş ücretsiz, 3 - 11 yaş % 40 indirimli

ELİZE OTEL

Çevre yolu Amfitiyatro karşısı Çeşme Tel: 9-549-26 417

Üyelerimize tüm sezon boyunca yüzde 10 indirim uygulanacaktır.

Yatak + Kahvaltı 100.000.- TL

OTEL KIŞLAHAN (*)

Antalya Fax: 9 - 31 - 18 42 97

Tek kişi oda + kahvaltı 40.- DM

İki kişi oda + kahvaltı 60.- DM

İlave yatak 20.- DM

Küçük odalarda tek kişi oda + kahvaltı 30.- DM

Küçük odalarda iki kişi oda + kahvaltı 45.- DM

Suit odalarda oda + kahvaltı 75.- DM

OTEL BİLGEHAN (*)

Antalya Tel: 9 - 31- 18 79 50 Fax: 9 - 31- 18 79 56

2 kişilik odada 1 kişi yarım pansiyon 24.-DM

Tek yatak farkı yarım pansiyon 13.-DM

İlave üçüncü yatak yarım pansiyon 17.-DM

Fiyatlara KDV ayrıca eklenecektir.

Kahvaltı ve akşam yemekleri açık büfedir.

CLUB HOTEL TURMEN (*)

Gümbet - Budrum Tel: 9-614-18 010 Fax: 9-614-16 137

İki kişi yarım pansiyon 300.000.-

Üç kişi yarım pansiyon 400.000.-

(*) Yukarıda verilen fiyatlar üyelerimize uygulanacak indirimi içermektedir.

Rezervasyonlar önceden yaptırılmalıdır.